

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate,
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Življenje nad teorijo

Nemški državni kanceler je imel pri slovesni stoletnici nemških železnic v Nürnbergu zanimiv govor, na katerega bi naše bravce radi posebno opozorili. Tokrat se Hitler ni spustil v kakšno programatično razpravo o narodno-socialistične stranke, niti v notranjopolitične probleme krvi in piemena ter obošojne do raznih verstev, tudi ne v zunanje-politična razmišljanja, ampak je v dveh, tren sicer še nekoliko neuglajenih stavkih povedal nekaj resnic, ki naj bi tudi izven Nemčije prišle do veljave.

Hitler je dejal, da je »gospodarstvo od nekdaj kolevalo med dvema velikima teorijama: prva je trdila, da je organizacija gospodarskega življenja in gospodarstva sploh mogoča le na kapitalistični podlagi, druga pa je povdarjala, da je mogoča le na socialistični osnovi v širšem pomenu besede. Ustvaritev ogromnega nemškega podjetja, kot so nemške državne železnice s svojimi 600.000 uslužbenci, pa je živ dokaz za to, da je v gospodarstvu mogoča, ne samo mogoča, ampak nujna, še tretja rešitev, ki namreč gospodarsko udejstvovanje v kapitalistični obliki podvrže skupnim, višjim interesom občestva, pa naj se imenuje narod ali država.«

Nam katoličanom tega ni treba dokazovati in besede Hitlerja za 25 milijonov nemških katoličanov niso nobeno odkritje. Saj je ravno ta srednja črta, ki kapitalističnemu načinu proizvodnje odvzame možnost za krivično izkoriščanje ljudi, socializmu pa razredno sovraštvo in mrtvilo centralne komande, in ki v današnjem zelo zamotanem aparatu gospodarskih odnosov ohrani nedotaknjene pravice skupnih socialnih interesov in zasebno inicijativo, vedno bila naša, krščanska črta. Imenovali smo jo z različnimi imeni, od solidarizma do zadržanosti in do korporacij, toda to krščansko naziranje je v trenju različnih gospodarskih in socialnih ved vedno živelo in se je tudi vedno udejevalo, da se v gospodarskih odnosih najde harmonična vez, ki bo brez težav družila skupne interese in zasebno podjetnost, socialne dolžnosti ter osebno svobodo. Če smo omenili gornjo Hitlerjevo ugotovitev, smo storili to le iz zadoščenja, da se je voditelj nemškega narodnega socializma dokopal do nekaj, kar je bitno krščansko in tako vsaj v nekom oziru opravičil trditve, da narodni socializem sloni na »pozitivnem krščanstvu« (ki ga pa na vseh drugih področjih tako samemu sebi nedosledno pobija).

Močnejše namreč, kot vse teorije, je vsakdanje živo življenje. To nam pove tako gospodarska teorija o neomejeni svobodi v gospodarskem proizvajanju, kakor tudi socialistično naziranje o neomejenih pravicah skupnosti ali človeških občestev.

Prva, imenujemo jo liberalna teorija o organizaciji gospodarskih odnosov, ki ne pozna nobenih skupnih interesov, marveč samo neomejeno svobodo vsakega človeka, se je rodila v dobi, ko se je vzbudila v človeštvu nova tvorna energija, da si osvoji neizčrpna bogastva brezmejnih svetov, ki so se mu takrat naenkrat odkrila. V Angliji je nastala liberalna gospodarska šola, ki je veljala za tako sveto kot vera, da je treba pustiti neomejeno svobodo trgovini, ki bo narod obogatila. V Ameriki je zavladal neki mistični kapitalizem, ki je zahteval, da se morajo pred podjetnim kapitalizmom, ki dviga naravne zaklade, umakniti vse ovire, tudi božji in npravi zakoni. Toda kakor hitro se je v teku malo več kakor enega stoletja svet napolnil z ljudmi, ko so bile vse praznine zasedene in vsa naravna bogastva, v kolikor so bila sploh dosegljiva, izčrpana, se je pojavila takoj nova gospodarska teorija, ki je začela povdarjati nasproti božanstvu človeške svobode jeklene pravice človeških skupnosti. Nova teorija, pravimo, ki je nasproti roparskemu pohodu kapitalizma v proizvajanju in v trgovini, začela zagovarjati potrebo modrega, varčnega gospodarstva. In res, gospodarski svet je vrgel vso stoletje staro šaro, v katero je sveto veroval, skozi okno in začel sanjati o zaščiti interesov družbe na osnovi načrtnega gospodarstva, ki bi ne bilo prepuščeno posamezniku, marveč družbi, oziroma osrednji avtoriteti, ki družbo predstavlja. Anglija se je čez noč v interesu skupnosti spreobrnila v državo z mogočnim carinskim zaščitnim zidom, Amerika pa je čez noč dobila svoj Rooseveltov »New Deal«. Anglija, da zaščiti svojo angleško skupnost pred poplavo tujega blaga, Amerika, da reši ameriško državo in ameriškega državljanov okov, v katere ju je vkoval v neomejeni svobodi razbrzdani kapital.

Podobno se je zgodilo tudi s socialističnimi gospodarskimi nazori. Živo življenje je bilo močnejše, kot njihove sive teorije. Državni socializem je povsod, kjer se je pojavil, dosegel svoj neizbežni gospodarski polom. Socializirana podjetja, kjer je birokracija nadomestila zasebni pogon delavcev in podjetnika, je odnesla poplava gospodarskih polomov in korupcijskih skandalov. Pred našimi živimi očmi doživljamo sedaj največji krah socialističnih gospodarskih teorij, kar jih pomeni zgodovina in bi bil ta orjaški polom teoretičnih zgradb bolnih marksističnih razumnikov pod valovi resničnega življenja nekaj veličastnega, če ne bi vedeli, da se podira nad glavami sto petdeset milijonov nesrečnikov, s katerimi je marksizem preizkusil teorijo neomejene nadvlade družbe nad človeško svobodo. Tudi v Rusiji se v zadnjem trenutku rešujejo iz bobneče padajočih podrtij v zasebno inicijativnost, da njihova družba ne umre lakote.

Pravo pot bo treba torej iskati le v sredi. To je tista, ki jo poveljujoče zaukazuje živo življenje in ki jo je že vedno, jasno in nedvoumno nakazovalo krščanstvo. Mnogo bolj važno, kot vse organizirane novotarije v gospodarskem življenju, novotarije, ki jih pre-

Komediia Zveze narodov končana?

Abesinija — žrtev belih velesil

Anthony Eden v vlogi „branilca pravice“

Angleška vlada g. Baldwinja je sklenila, da spor zaradi Abesinije v najkrajšem času dokončno reši, ker smatra, da britski imperij iz različnih razlogov ne prenese daljšega zavlačevanja zadeve, ki bi v resnici mogla zaneti nevarne zapletitve v Evropi sami.

Predlog, ki sta ga bila v tem oziru 8. t. m. sestavila Laval in Hoare v Parizu in ki ne pomeni ničesar drugega, kakor da se svoboda in neodvisnost abesinske države položi kot žrtev na oltar ožročenega evropskega miru, bi bil moral po numerah obeh vlad ostati strogo tajen. Toda nek zli duh, kakor ga imenujejo diplomati, je nabujal znanega antifasističnega žurnalista Pertinaxa, da je glavne točke tega načrta objavil v »ECHO de Paris« v očitvidnim namenom, da razburi Abesiniji prijazno javnost v Angliji.

Rimski listi, iz katerih se jasno razvidi, da je Mussolini kljub svojemu govoru 7. t. m. v rimskem parlamentu pripravljen sprejeti angleško-francoski predlog vsaj kot temelj dokončnega sporazuma glede Abesinije, trdijo, da je ta zli duh g. Eden, ki ga imajo Italijani že dolgo v želodcu. V resnici tudi izgleda tako, da si je g. Eden po svoji avdienci pri kralju Juriju sedaj primoran, da solidarno z vlado gasi ogenj, ki ga je zanetil sam, in da pomiri angleške laburiste ter anglikansko cerkev, ki označuje Laval-Hoarejev predlog kot izdajstvo nad Abesinijo, katero hoče sedaj Anglija izročiti v plen Mussolinijevi ekspanzijski politiki, ne da bi Anglija sama imela od tega kakšno korist.

Eden grozil z demisijo

Kakor hitro sta se Laval in Hoare v Parizu domenila, da bosta del Abesinije podarila Italiji, drugi del Italiji poklonila kot kolonizacijsko ozemlje v obliki protektorata, ostali kos pa postavila pod »zaščito« Zveze narodov, je g. Eden začel s protiakcijjo, ki je diplomatski stroj ustavila za dobrih štiriindvajset ur. Ko se je 9. t. m. zvečer zbral angleški ministrski svet, ki je zasedal 70 minut — kar v Angliji ni običajno — se je zdelo,

Tri načela razkovanja Abesinije

Debata v zbornici, ki se je sestala 11. t. m., je bila po angleških pojnih zelo voharna. Opozicija se je zagrizla v vlado kakor pes v divjačino in jo bombardirala z vprašanji. Vodja laburistične opozicije, major Atlee, je vprašal Baldwinja, ali hoče zbornico seznaniti s »famosnim Hoarejevim predlogom«. Baldwin je odgovoril, da definitivnega predloga pravzaprav ni, ker je treba »sporazum« g. Laval in Hoare »še predložiti tako Italiji kakor Abesiniji, preden se bo moglo govoriti o kakšnem predlogu in pravem pomenu besede. Predlogi pa zaenkrat niso sporočeni na eni ne drugi strani in zato ni oportuno, jih že v sedanjem trenutku sporočiti poslancem.

Major Atlee se s tem odgovorom ni zadovoljil in je vprašal, ali so pravilne informacije, objavljene v »ECHO de Paris« o vsebini Laval-Hoareovega sporazuma. Predsednik je odgovoril, da niso popolnoma točne. Ker vprašanja je niso nehal, je Baldwin končno izjavil, da bo zbornico o vsem informiral, da pa zaenkrat ne more poslancev nadlegovati s stvarjo, ki ni perfektna in ki mora dobiti sankcije ne samo Italije in Abesinije, ampak tudi Zveze narodov.

Kljub temu opozicija ni odnehala in poslanec Lees Smith opozarja vlado, da predlog Laval in Hoare nasprotuje paktu Zveze narodov, ki ga je angleška vlada doslej branila.

Nato se je dvignil lord Eden sam in je izjavil, da se ni treba razburjati, preden ne bodo kompetentni trije faktorji povedali glede Laval-Hoareovega načrta svojega stališča. Načrt se naslanja na sledeča načela.

1. Medsebojna izmenjava nekih teritorijev med Italijo in Abesinijo.
2. Pomoč Zveze narodov Abesiniji v svrhu njene socialnega, gospodarskega in upravnega položaja (ironičen smeh na klopek opozicije).
3. Posebne olajšave za italijanske koloniste in italijanske gospodarske družbe na nekem abesinskem teritoriju (ponovne ironične opazke opozicije).

Eden je končal s pozivom, naj mu poslanci

Dunajska vremenska napoved: Počasni hladneje, vzhodni vetrovi, na splošno močno oblačno, na severovzhodu padavine.

Zagrebska vremenska napoved: Stalno, jasno in zmerno hladno.

vrnejo prvi sunki živega življenja, je reforma notranjega zadržanja tam, kjer osebnih koristi ni mogoče spraviti v sklad z interesi skupnosti. Reforma notranjega zadržanja, pravimo, v smislu krščanstva, ki hoče, da bodi ta razsodil med nujnostmi skupnosti in zasebno svobodo pravica in ljubezen. Ureditve gospodarskih odnosov, da bodo ob enem služili skupnosti in spoštovali zasebno inicijativnost, ni odvisna od kakšne nove gospodarske teorije, marveč je stvar notranje vzgoje, ki briga vsakega člana družbe, pa naj je voditelj gospodarstva ali najzadnji ročni sotrudnik.

Če bomo pri organizaciji našega državnega občestva imeli pred očmi potrebo, da mu moramo dati gospodarsko hrbišče, ki bo skupnim interesom v korist, a ne bo pobijalo osebne marljivosti in iznajdljivosti, potem bomo razumeli, da imamo pred seboj veličansko vzgojno nalogo, ki se je bo treba oprijeti, predno ne bo prepozno.

da so ministri Laval-Hoareov predlog, čeprav po daljši diskusiji, sprejeli.

Toda okoli polnoči se je raznesla vest, da temu ni tako, oziroma da je Eden izjavil, da takega predloga ne more priporočiti Zvezi narodov, in da je zagrozil z demisijo. Eden sam je namen svoje demisije zanikal potem, ko je bil delj časa v avdienci pri kralju, ki že od nekdaj zelo dela na to, da bi se konflikt z Italijo spravil za vsako ceno s pota. Nato so drugega dne, to je 11. t. m., vsi angleški listi poročali, da je sporazum »sprejet in da je že sporočen tako Rimu kakor Addis Abebi ter da bo g. Eden 12. t. m. odpotoval v Ženevo, kjer bo priporočal predlog in se zavzel za to, da se seja sankcijskega odbora vnovič odloži.

Laval grozil s prelomom

Toda »bombac« je vdrugič počila, in sicer opoldne istega dne, ko se je vnovič zbral ministrski svet. Čemu neki, saj je predlog bil »sloglasno sprejet«? Dočim je vlada molčala naprej, so Edenovi prijatelji razglasili, da Hoareov predlog ni potrjen in da se bo vlada morala pečati z njim še enkrat. V resnici se je vlada že po desetih minutah razšla ter sklenila, da se sestane še enkrat. Zdaj je nastalo razburjenje tako v Parizu kakor v Rimu. Ves dan je pel telefon med Londonom in Parizom ter St. Moritzom, kjer se Hoare nahaja »na oddihu«, pa med Londonom in Ženevo. Zlasti se je razburil Laval, ki je očitni angleški vladi, da ga je blamiral in da s tem izjavi nevarnost, da bi se dosedanje sodelovanje med Anglijo in Francijo, ki je zadnje čase postajalo vedno tesnejše, zaradi Edenove nepopustljivosti naenkrat čez noč razdrlo. To je zopet povzročilo preobrat v angleški vladi, v kateri so Baldwin, Neville Chamberlain, lord Hailsham, Runciman in sir Simon brezpoznojo za Laval-Hoareov načrt, ostali ministri pod vodstvom Edena pa proti. Zaenkrat pa je angleška vlada sklenila, da se ne bo upirala, da zadeva pride pred zbornico poslancev, kjer ima vlada veliko večino.

izrečejo zaupanje, da bo v Ženevi zastopal angleško stvar pravilno, ne da bi silili, da se objavi načrt, o katerem bo še potrebna dolga diskusija med Italijo, Abesinijo in Zvezo narodov. Na noben način zbornica ne sme že vnaprej obsojati predlogov, o katerih se more reči, da jih bodo vse tri stranke sprejele za podlago nadaljnjih pogajanj, čeprav se nekatera določila tega načrta Angliji ne dopadejo posebno.

„Mirovna“ pogajanja v Parizu

Kot da bi Abesinije sploh ne bilo

Pariz, 11. dec. c. Neizvestnost zaradi postopanja v sporu med Italijo in Abesinijo je danes znatno popustila. Po seji angleške vlade in pa po sročni seji angleškega parlamenta je prišlo do izgladitve nasprotij med Londonom in Parizom in kakor smo poročali že včeraj, je Laval takoj uvedel svojo pospešeno proceduro. Še v noči je bilo besedilo novega pariškega sporazuma poslano v Rim angleškemu in francoskemu veleposlaniku. Francoski veleposlanik de Chambrun je danes popoldne ob 17 obiskal Mussolinija in mu izročil besedilo pariškega sporazuma. Ob 17.30 pa je obiskal Mussolinija sir Eric Drumond in storil isto v imenu angleške vlade.

Dopolodne pa je Laval povabil k sebi najprej italijanskega veleposlanika Ceruttija in mu izročil predloge pariškega sporazuma. Nato pa je bil povabljen v zunanje ministristvo abesinski poslanik Voldemirjan, kateremu je Laval izročil isti sporazum. Nato pa je Laval sprejel še italijanskega senatorja in znanstvenika Marconija in ga zaprosil, da naj ga obvesti o tem, kako je razpoloženje italijanskega narodnega predstavništva. Marconi uživa namreč pri Mussoliniju zelo veliko zaupanje.

Abesinski poslanik se čudi

V svojih komentarjih so časopisi večinoma razočarani. Izgleda, da je očita velika nejasnost v končnih ciljih, ki so si jih zastavile posamezne velesile ob rob vojne v Afriki. Abesinski poslanik Voldemirjan je takoj sprejel časnikarje in jim v imenu svoje vlade izjavil sledeče:

»Abesinija je bila žrtev napada od strani Italije in Italija je bila javno obsojena od Zveze narodov. Zato je več kot jasno, da ne bo abesinska vlada nikdar priznala nobenega sporazuma, ki bi se lahko smatral za nagrado napadalcu. To bi bilo jasno naperjeno tudi proti Zvezi narodov, ki je že ugotovila, da je bila z napadom Italije kršena abesinska neodvisnost in suverenost. Zato je nemogoče, da bi kdo mogel razpolagati z našim ozemljem, ali pa z našo suverenostjo.«

Laval hoče torej izvesti nagla pogajanja v 24 urah in tudi doseči pristaneke Italije in Abesinije na pariški sporazum. Vendar pa se opaža v francoskem zunanjem ministristvu nekoliko nervoza, ker se čuti možnost, da bo Mussolini odločitev zavlekel. Nocojšnja poročila iz Rima pravijo, da si bo Mussolini izprosil osem dni za premislek sporazuma. Vendar pa se zdi malo verjetno, da bi bil Mussolini tako nepreviden in da ne bi tolkel železa takrat, ko je še razbeljeno.

Po včerajšnji krizi med Londonom in Parizom se danes ustvarja povsod videz najtesnejšega so-

iz te Edenove opazke je bilo razvidno, da se je angleška vlada končno le odločila, da pristane na Hoareove predloge, ki pa jih je v zadnjem hipu »nekoliko« spremenila »v korist Abesinije«. Udati se je moral tudi Eden v to. Zbornica je vladno stališče odobrila z 281 proti 139 glasovom.

Mussolini za sporazum — Angleški božič — v miru

Preden se je zbornica zaključila, je angleška vlada že v popoldanskih urah istega dne, to je 11. decembra, sklenila, da Lavalu sporoči veselo novico, da so težave, ki jih je delal g. Eden, premagane. Državni podtajnik zunanjega ministristva Vansitard je to Lavalu v Parizu ustmeno sporočil, nakar je bil Laval-Hoareov načrt takoj sporočen v Rim Mussoliniju. Adis Abebi do sedanjega trenutka predlogi še niso bili sporočeni, bodo pa v najkrajšem času.

Skoraj gotovo je, da bo Mussolini ta načrt sprejel, seveda pod pogojem, da se bo o njem vršila diskusija dalje, in bo skušal kajpak doseči, da bi »italijanske pravice« v Abesiniji našle že večjega vpoštevanja. Italija se je odločila za to, ker tudi Mussolini uvideva, da bi poostritve sankcij Italijo počasi spravile v zelo kritičen položaj, v katerem bi mogel pasti kot žrtev on sam s svojim režimom. Kaj bo dejal negus, je se popolnoma negotovo, in bi utegnili imeti prav pesimisti v Angliji, ki sodijo, da bo skušal abesinski cesar izrabiti velik odpor angleškega javnega mnenja proti Laval-Hoareovi kravji kupčiji, da ves načrt prepreči. Seveda je težko verjetno, da bi Abesinija uspela, če se trije glavni faktorji Anglija, Francija in Italija, sporazumejo. Zveza narodov itak ne bo storila ničesar drugega nego to, kar ji bode po medsebojnem sporazumu predložile omenjene tri velesile.

S tem bo, čeprav ne že jutri ali pojutrišnjem, tragedija abesinskega naroda končana podobno, kakor so se končale vse slične tragedije narodov, ki so postali žrtev evropske civilizacije....

Končna razmišljanja

Tako bodo mogli Angleži biti hvaležni svojemu premieru Baldwinu, ki jim bo za božič po izloži na mizo kot dar evropski mir, gospod Eden pa bo imel zadoščenje, da bo veljal v obeh angleške puritanske opozicije kot vitez, ki je do zadnjega hipa branil svobodo in neodvisnost starodavnega abesinskega cesarstva. Kakor vedno, se najdejo tudi sedaj zlobni jeziki ne samo na evropski celini, ampak v Angliji sami, ki trdijo, da je bilo Edenu samo naloženo, da igra pred javnostjo vlogo branitelja stvari, katero bo on sam moral v blagor britanskega imperija pokopati...

„Sporazum“ poslan že v Ženevo

Z Lavalom in Edenom bo namreč potoval tudi zastopnik Španije pri Zvezi narodov Salvador de Madariaga, ki je predsednik odbora petorice. Laval in Eden hočeta sedaj sporazum odstopiti odboru petorice, ki naj nadaljuje svoje delo tam, kjer je moral odbor petorice svoje delo dne 8. septembra tega leta ustaviti, ko je Italija odklonila načrt tega odbora za ureditev abesinskega vprašanja. Zato hočeta Laval in Eden doseči, da se bo odbor osemnajstotice jutri sestel le na kratko sejo. Na tej seji bosta oba podala poročilo o tem, kako sta izvršila mandat Zveze narodov, ki jima ga je dal Svet ZN in ki ga je predlagal belgijski delegat. Po tem poročilu bi odbor osemnajstotice za nekaj dni odložil svoje delo.

Dočim se ureja ves položaj čisto tako, kakor da Abesinije sploh ne bi bilo, pa prihajajo iz Addis Abebe vesti, da ni niti govora o tem, da bi Abesinija pristala na predloge pariškega sporazuma. Cesar je še zmeraj v Desieu in poročajo od tam, da cesar sploh ne bo proučil pariških predlogov. Postavil se bo na stališče, da bo z mirom razpolagal tisti, ki bo zmagal. Abesinska armada doslej še ni bila premagana.

Naenkrat blažen mir in bratska sprava v Egiptu

Kairo, 11. dec. c. Danes je v razvoju egiptovske notranje politike nastal važen preobrat. Med vsemi egiptovskimi strankami je prišlo do popolnega sporazuma glede nadaljne politike Egipta proti Angliji. Danes so se pri predsedniku Vafda ves dan vršili posveti med voditelji strank. Sklenjen je bil sporazum med njimi v sledečem smislu: Predsednik vlade Nesim paša bo jutri popoldne podal demisijsko celokupno vlado, če londonska vlada ne pristane na zahtevo Egipta, da se zopet uveljavi ustava iz l. 1923 in pa da se sklene nor-

odnosa politična in zvezna pogodba med Egiptom in Anglijo. Neshin pasa je danes opoldne že potoval v London in bo počakal do jutri opoldne. Če Anglija ne pristane na ta pogodi, potem bo postal denišjo vlado.

Voditelj strank so se popoldne zopet sestali pri Nubas pasi. Izdelali so obširno spomenico, ki

jo bodo najprej nosili kralju Fuadu in ga v imenu vsega naroda zaprosili, da mu vrne Egiptu ustavo iz l. 1923. Isto spomenico bodo nosili v angleško rezidenco in jo tam izročili angleškemu visokemu guvernerju in mu izjavili, da ne morejo več jamčiti za miren razvoj razmer v Egiptu, če Anglija ne dovoli povratek v ustavno stanje pred l. 1923.

== Z abesinskih bojišč ==

Pred italijansko ofenzivo

Agencija Reuter je objavila o večerajšnjih dogodkih v Vzhodni Afriki naslednje poročilo: Na fronti v Tigri se nadaljuje četniška borba. Arhivni poveljnik italijanske vojske maršal Badoglio je zaključil svojo inspekcijo na fronti in je dal poslednja navodila za ofenzivo, ki naj bi prinesla abesinski vojski usodni udarec. Po poslednjih poročilih je maršal Badoglio posvetil vse svoje sile vprašanju, kako urediti dovajanje na fronto, ne da bi ga ovirali abesinski četniki in ne da bi se dogajale vedno znova prometne nesreče na težavnih tigrejskih cestah.

Po vestih iz Addis Abebe so tuji silno ogroženi zaradi najnovejših vladnih uredb, po kateri se vsa njihova pisma cenzurirajo. Tuji morajo po cele dneve čakati pred pošto, da prejmejo svojo korespondenco, ali da oddajo svoja pisma. Angleški državljani nameravajo vložiti protest pri samem cesarju.

Ras Sejum vznemirja

Addis Abeba, 11. decembra. b. Iz uradnega komunikacija, ki ga je izdala v torek abesinska vlada, se vidi, da so se italijanske čete pričele umikati s svojih prvotnih bojnih črt na bojišču pri mestu Makale. K odstopu je italijansko vojsko prisilil ras Sejum s svojimi četami, ki so v dveh uspešnih napadih potisnile Italijane z velikimi izgubami nazaj. Tudi v preteklem tednu, tako pravi dalje komunikacija, so oddelki rasa Sejuma, ki zlasti ponoči ne pustijo spati Italijanom, napadli in so njegove čete odnesle resne zmage v tembienskem gorskem masivu nad Italijani.

Tekom večerajšnjega dne so se spopadle čete rasa Sejuma s četami rasa Gukse, ki je izdajniško prešel na laško stran ter so jih popolnoma premagale. V tej borbi je bilo poleg askarijev ubitih tudi 9 Lahov. Abesinci pa so ujeli tudi telesno stražo rasa Gukse s katero pa se je udalo še 50 vojakov iz Guksevega oddelka, ki so se takoj javili rasa Sejumu ter mu izjavili zvestobo. Ti vojsaki se hočejo boriti proti Italijanom in so rasa Sejumu izročili, da so sli z Gukseom zalo, ker niso vedeli, kam jih vodi. Pozneje so čete prišli do spoznanja, da je ras Guxsa poleg svoje domovine izdal tudi njih, ki so svojo domovino ljubili in so se hoteli boriti proti vsiljenemu tujcu.

Načrt državlanskega zakonika

Belgrad, 11. dec. AA. Pravosodno ministrstvo je izdelalo osnutek splošnega državlanskega zakonika in ga poslalo v presojo vsem pravnim fakultetam, višjim in okrožnim sodiščem, gospodarskim, odvetniškim in notarskim zbornicam, verskim ustanovam, centralnemu tajništvu delavskih zbornic in nekaterim drugim gospodarskim organizacijam z željo, da pošljejo svojo sodbo ministrstvu do dne 1. aprila 1936.

Načrt trgovskega zakona

Belgrad, 11. dec. AA. Jutri ob petih popoldne se sestane v narodni skupščini odbor za preučevanje načrta trgovskega zakona pod predsedstvom narodnega poslanca dr. B. Nikolića. Na tem sestanku bo tudi kot zaupnik kraljevske vlade pri razpravljanju o načrtu trgovskega zakona dr. Milan Škerl, univerzitetni profesor iz Ljubljane in znani strokovnjak na polju trgovskega prava.

Iz razgovora zastopnika agencije Avala s pravosodnim ministrom dr. Miškulinom in s posameznimi člani komisije za izdelavo načrta se vidi, da je načrt izdelan na najmodernejšem temelju ob primerjavi modernih trgovskih zakonov drugih držav, zlasti tistih, katerih razmere najbolj ustrezajo našim razmeram.

Načrt prvega in drugega dela so dobili v presojo vsi prizadeji uradi in ustanove v državi. Dosele pripombe je komisija sistematsko obdelala in upoštevala. Izvedba prvega in drugega dela zahteva obsežno tehniško obdelavo (trgovski register) in več uredb. Pojem trgovca je načrt razširil in ga do neke mere predružil v primeri z današnjimi trgovskimi zakoniki. Danes je trgovec v smislu trgovskega zakona samo tisti, ki se v svojem imenu in s pridobitnim namenom bavi z osnovnim trgovskimi deli. To definicijo je ohranil tudi ta zakonski načrt, v kolikor so se razširili posli, ki jih zakon ima za trgovske. Trgovec je po tem takim tisti, ki se s pridobitnim namenom bavi:

1. z nakupovanjem in prodajo premičnin in z nakupom in prodajo vrednostnih papirjev;
2. s sprejemanjem, obdelavanjem in prirejanjem premičnin zadrage, v kolikor to poslovanje presega okvir manjše obrti;
3. s sprejemanjem zavarovanj;
4. z bančnimi, menjalniškimi in borznimi posli;
5. s sprejemanjem in prevoz stvari in oseb po morju, kopnem in zraku ali po celinskih vodah samo v večjem obsegu;
6. s posli komisijonarjev, odpretnikov in s skladiščnimi posli;
7. s posli trgovskih zastopnikov in trgovskih posredovalcev;

Zahvala

Ob priliki težke izgube, ki nas je zadela s smrtjo mojega moža, našega dobrega očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Josipa Linhart

se pristržno zahvaljujemo tem potom vsem onim, ki so nam v težkih urah tako tolažilno stali ob strani. Iskrena hvala vsem darovalcem krasnega cvetja in vsem onim, ki so ga spremljali v tako velikem številu na njegovi zadnji poti.

V Kranju, dne 10. decembra 1935.

Zalujoci ostali.

Ras Desta napreduje na jugu

Glede rasa Deste pravi Reuter, da bi moral že pričeti z ofenzivo, pri čemer je računal na podporo raznih plemen. Ras Desta je sporečil v Addis Abebo, da zelo hitro napreduje ponoči s svojimi vojski in upa, da mu bo uspelo doseči in zavzeti zaželjene postojanke. Ras Desta je dobil močna ojačenja iz vseh krajev, skozi katere ješel, vendar pa se ta njegova vojska ni obnesla in se je kmalu razšla ter pobegnula v gozdove, kjer je ropala vsakogar, ki jim je prišel pod roko in ki mu je lahko kaj vzela. Ras Desta se nahaja daleč na severu in se je pričel sedaj premikati s svojimi četami proti britski Keniji, da vzdolž njene meje pride globlje v italijansko Somalijo.

Neguš odklanja

Abesinski zunanji minister Fernu je obiskal večeraj angleškega poslanika Bartonu in se informiral, ali je poslanik dobil kaka obvestila glede predloga Hoara in Lavala. Barton mu je dal negativen odgovor. Po informacijah poučenih krogov je nemogoče pričakovati, da bi Abesinija pristala na pogajanja, dokler bo italijanska vojska vztrajala na abesinskem ozemlju. Poročila, po katerih bi moral Abesinija odstopiti Italiji neke dele ogroženega dežele in druga ozemlja, so bila sprejeta s smrtjo Abesinij z velikim ogorčenjem. Splošno se smatra, da je nemogoče odstopiti nasprotniku niti pod zemljo, če je ni dejansko izvojeval. Znano pa je, da Italijani doslej v vojaškem smislu niso imeli nikakih resnih uspehov. Prodirali so v Abesinijo le zaradi tega, ker so se jim Abesinci pristojevalno umikali.

Letalski alarm v Addis Abebi

Addis Abeba, 11. decembra. b. Abesinska prestolnica je bila danes zarana alarmirana zaradi nevarnosti italijanskega letalskega napada. S številnih krajev na severni in južni fronti so javili, da so plule italijanske letalske eskadre proti Addis Abebi. Tako je bilo mesto evakuirano in oni, ki nimajo zavetja proti letalskim napadom, so morali zbežati iz mesta. V kratkem je bilo mesto izpraznjeno in z napetostjo se je pričakovalo, kdaj se bodo pojavila italijanska letala. Popoldne italijanski letal ni bilo.

S. z. izdajateljstvi in drugim posli, s trgovino s knjigami in umetninami, in 9. s fiskalnimi posli, v kolikor presegajo obseg manjših obrti.

Nad polovico članov uprave morajo biti naši državljani in prebivalci v državi. Pravica opcije se ukinje, dolžnost pisanja zapisnika o sejah uprave je pa obvezna. Načrt omejuje odpise na dejansko znižanje vrednosti blaga, vnašanje v bilanco pa ni dopustno po nižji ceni, kakršna izhaja na podlagi odpisov.

Ce poslovanje delniške družbe krši zakone, odgovarjajo za škodo vsi udeleženci, celo osebe, ki so vršile revizijo ali proučevanje. Višji funkcijonari družbe (ravnatelji) odgovarjajo na svojem področju kot člani uprave. Delničar, ki z zlorabo svojega vpliva povzroči, da član katerega družbenega organa krši svojo dolžnost, odgovarja za škodo prav tako kakor kršilec. Odgovornost za škodo je solidarna. Določbe o zastarelosti se raztegnejo s 3 na 5 let.

Načrt predlaga zaradi nereda v delniških družbah kazno do 10.000 Din, ki jo izpade registrski sodišče za izvensporne postopke.

Glede tujih trgovskih družb določa zakonski načrt, da je za pripadnost družbe odločen njen formalni sedež. Če se sedež ne nahaja v naši kraljevini, se pa družba vendarle smatra za domačo, če se dejansko upravlja njeno podjetje iz katerega kraja v kraljevini. V tem primeru se mora družba v skladu s svojo obliko preurediti in prilagoditi določbam našega zakona.

Tuja trgovska družba lahko v mejah vzajemnosti in mejah svoje delovne sposobnosti tudi brez posebnega dovoljenja bodisi po svojih zastopstvih ali kako drugače vrši po svoji obliki in po predmetu svojega predmeta vse posle, si pridobiva vse pravice, prevzema vse obveznosti in se svobodno zanika s sodiščem in drugim oblastvom v kraljevini pod istimi pogoji kakor domače družbe. Upravna oblast lahko predpiše posebne omejitve glede ustanovitve zastopstva tujega podjetja.

Davčne olajšave za hotelirje

Belgrad, 11. dec. m. Ministrski svet je na predlog finančnega in trgovskega ministra izdal urebo o davčnih in taksnih olajšavah za hotelirsko industrijo. Čl. 1 te uredbe določa, da se bodo za hotele, restavracije, penzione in gostilne, ki se odprejo v roku treh let od dne, ko stopi v veljavo ta uredba, in ki izpolnjujejo vse pogoje § 3 zakona o davčnih in taksnih olajšavah za hotelirsko industrijo z dne 13. 7. 1930, odobravale olajšave, določene v tem paragrafu, kakor tudi olajšave točke 3 in 4 § 2 in 4 istega zakona. V kolikor bi bila omenjena podjetja podvržena plačevanju minimalnih davkov po čl. 86 zakona o neposrednih davkih, se jih ne bo razbremenilo. V vsem ostalem velja uredba omenjenega zakona o davčnih in taksnih olajšavah za hotelirsko industrijo. Čl. 2 določa, da bosta natančnejše predpise za izvrševanje te uredbe izdala finančni in trgovski minister. Uredba dobi obvezno moč z dnem objave v »Službenih Novinah«.

Kriza praške vlade... Ker ne morejo najti Masarykovega naslednika

Dunaj, 11. dec. b. Popoldanska »Neue Freie Presse« poroča iz Praga, da je na današnji popoldanski seji ministrskega sveta ministrski predsednik dr. Hodža podal ostavko svojega kabineta. Ostavka bo predložena se tekom današnjega popoldneva predsedniku republike Masaryku. Vzrok nenadnega odstopa vlade je v tem, da se doslej ni mogel najti sporazum glede naslednika predsednika republike Masaryka. Kakor se pa čuje iz Praga, pa ostavka českoslovaške vlade uradno se ni potrjena, vendar pa se bo to najbrže zgodilo v teku popoldneva.

Praga, 11. decembra. o. Notranje-politični

Kraljica med otroki

Belgrad, 11. dec. m. Danes popoldne ob 11 je Nj. Vel. kraljica Marija obiskala žensko otroško delavsko zavetišče. S prisrčnimi besedami je pozdravil kraljico predsednik fonda ing. Milije-Sokić. Nato je bilo Nj. Vel. kraljici Mariji na njeno željo razloženo podrobno delovanje te ustanove, kakor je kraljica obšla vse prostore. V neki sobi so kraljico Marijo pričakovali za svojimi mizami otroci. Ko je kraljica stopila v sobo, je stopil pred njo triletni gojenec ter zdeklamiral pozdravno pesmico ter izročil kraljici lep sopek. Kraljico, ki se je mudila v teh prostorih nad eno uro, so otroci povsod pozdravljali z mahanjem rok. Čemur je ljubeznivo odgovarjala.

Seja ožjega odbora konference jugoslovanskih škofov

Zagreb, 11. dec. b. Večraj se je pričela seja ožjega odbora škofovske konference pod predsedstvom nadškofa dr. Ante Bauerja. Zapisnikar je nadškofov tajnik dr. Šeper. Seji ožjega odbora katoliškega episkopata, ki zaseda v nadškofskih dvorcih, prisostvujejo poleg dr. Bauerja belgradski nadškof dr. Rodić, sarajevski nadškof dr. Šarić, zagrebški nadškof-koadjutor dr. Štepinac, krški škof dr. Srebrnič, mariborski škof dr. Tomažič, banjaški škof o. Garić, splitski škof dr. Bonafin, dubrovaški škof dr. Carević, grško-katoliški škof dr. Njarađy in senjski škof dr. Burčić. Na dnevnem redu so cerkvena vprašanja. Ta odbor ima nalogo, da pripravi material za skorajšnje konferenco vsega katoliškega episkopata Jugoslavije, ki bo kmalu v Zagrebu. O poteku konference se ne dajejo nobena obvestila.

Nov pomočnik zun. ministru

Belgrad, 11. dec. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. z ukazom kr. namestništva na predlog predsednika vlade in zunanjega ministra je imenovan za pomočnika zunanjega ministra Vladislav Martinac, pooblaščen minister in izredni poslanik v 2. skupini 2. stopnje pri poslanstvu v Buenos Airesu.

Sumljive aretacije v Belgradu

Belgrad, 11. decembra. AA. Organi uprave mesta Belgrada so odkrili v Belgradu družbo šestih ljudi, samih tujih državljanov, ki so za neko državo zbirali gradivo o delovanju nekih ruskih emigrantskih organizacij. Vse te osebe so aretirali. Preiskava je ugotovila, da niso te osebe razen navedene stvari ničesar drugega pripravljale, ne nameravale izvršiti.

Povodni v Južni Srbiji

Strašna noč v Skoplju

Skoplje, 11. decembra. m. Povodnji v južni Srbiji, o katerih je poročala večerajšnja »Slovenec«, so dosegli grozovit obseg okoli polnoči, ko je bil naval vode najsilovitejši. Voda se je razlivala v Banjakovo, to je v najlepši del mesta. Okoli 300 vojakov je skušalo z vsemi potrebnimi napravami zadržati vodo, a vsak poskus je bil brezuspešen. Okoli četrte ure popoldne je Vardar tako narasel, da so bili stebri Dušanovega mostu pod vodo in da je voda začela udarjati ob boke tega mostu. Mesto okrog Debar Mahala je bilo okoli polnoči popolnoma preplavljeno in je odrezano od ostalega mesta. Policija na konjih je brodira po vodi in odnašala na varno otroke. Vojaštvo pa je z Dušanovega gradu z reflektorji razsvetljevalo mesto s čemer je olajševalo reševalna dela. Ponoči so bili stavljeni na razpolago vozovi za reševanje. Kdor ni hotel prostovoljno zapustiti svojega stanovanja, je bil odveden s silo na kraj, ki ga voda ni ogrožala. Voda je začela nato nekoliko upadati in je proti jutru ostala še na letišču. Dobra organizacija je pripomogla k temu, da ni bilo žrtvi. — Neko podjetje je pripeljalo v Skoplje pol vagona rib ter jih spravilo tamkaj v bazen. Tudi te ribe je voda odplavila s seboj ter tako povzročila ogromno škodo. Lepi zoološki vrt je bil ob priliki te povodnji popolnoma opustošen. V Velesu je Vardar za tri metre narasel nad normalo. Tam se je vzrgla v vodo tudi neka ženska. Iz Bitolja poročajo, da je tam povodenj povzročila za okoli 1 milijon dinarjev škodo. Zelo dobro se je obnesla telefonska mreža javne varnosti. Lahko se je sproti ugotavljalo, odkod voda dere ter se je na ta način reševalna akcija lahko spopolnjevala.

Belgrad, 11. dec. m. Zaradi poškodb, ki so nastale vsled povodnji na progi Skoplje—Gjovgelija, je bil za večerajšnji dan ustavljen vs promet. Pošiljke, ki so bile na poti, so bile zadržane in stavljene na razpolago pošiljateljem.

Belgrad, 11. dec. m. Za poplavljenec v vartarski banovini je notranji minister dr. Anton Korošec v imenu kr. vlade nakazal kot prvo pomoč 100.000 Din.

Iz skupščine

Belgrad, 11. dec. m. Nocoj je odbor za preučevanje zakonskega osnutka o gospodarskih združenjih zaključil razmotrivanje predloženega zakonskega osnutka v načelu. Pred glasovanjem je povzel besedo kmetijski minister dr. Stanković ter v daljšem govoru odgovoril na kritike opozicijskih govornikov. Nato so prešli na glasovanje ter je bil zakonski osnutek v odboru sprejet v načelu s 14 glasovi. Proti je glasovalo 7 poslancev. Iz izida je razvidno, da sta poleg 12 članov poslanskega kluba JRZ glasovala za zakonski osnutek tudi dva opozicijska poslanca in sicer Milenko Marković in Voja Gacimović. Predsednik odbora Dimitrijević je nato izjavil, da je zakonski osnutek sprejet v načelu in da bo prihodnje sejo tega odbora, na ka-

teri bodo poslanci pričeli z razpravo v podrobnostih, sklical pisмено prihodnje dni.

Belgrad, 11. dec. m. Popoldne je imel svojo prvo sejo tudi odbor za preučevanje zakonskega osnutka o prekrških. Zastopnik notranjega ministra Kuzmanović, generalni inspektor notranjega ministrstva, je podal daljši ekspozé o predloženem zakonskem osnutku, kakor je odbor pričel z razpravo v načelu. Razprava bo trajala do 8 zvečer.

Belgrad, 11. decembra. m. Popoldne in popoldne je imel v skupščini sejo tako zvan narodni delovni klub. Seji je predsedoval dr. Lovrenčić. Na njej so poslanci poročali o politični situaciji ter socialnih in gospodarskih razmerah svojih banovin. Nato se je razvila debata o splošnem političnem stanju pri nas, v katero je poseglo več govornikov. Seja tega kluba se bo jutri nadaljevala. Danes je zaključil svoje seje tudi jugoslovanski neodvisni klub tako zvanih poborcev, ki je razmotril vsa vprašanja dnevnice politike, o katerih je govoril tudi narodni delovni klub.

„Pokret“ — pa tak!

Zadnji ostanki JNS v Sarajevu so začeli izdajati politični tednik na 4 straneh po imenu »Pokret«. Izdaja ga konzorcij, kateremu načeluje proa Milan Božić, ki je obenem predsednik Neodvisnega kluba jugoslovanskih nacionalnih (pravilneje: nacionalističnih) poslancev. Piše v latinici in cirilici, kdo ga za bere, pa se ni ugovarjalo. 2. številka prvega letnika tega slavnega lista se brdiko pritožuje nad vsemi listi, ki se niso izkazali dovolj nacionalistične ob letošnjem 1. decembru. »Jutarnji list« je ob koledarju, ki ga priobčuje vsak dan, navedel, da pravoslavni ta dan praznujejo »Ujedinjenje«, katoliki pa praznik »Sv. očeta Eligijana.« »Pokret« zaključuje to brdiko ugovoritev z vzklikom: »Neka je milost in slava Sv. oca Eligijana.« »Hrv. Straža« mu je premalo pisala o pomenu 1. decembra, neki direktor iz Dubrovnika se mu je zametil, ker je samo pravoslavne pozval, naj se udeležijo zahvalne službe božje. Poleg tega pa pise tudi o novi Turčiji in na vso moč hvali Atatürkovo diktaturo, pohvalno se izraža tudi o fašistični organizaciji »Ognjenih krizev« v Franciji in pravi, da bi se morali tudi mi nekoliko ravnati po teh presrečnih zgledih. »Pokret« tudi piše, da ni pričakoval, da ga bo javnost sprejela s takim priznanjem in navdušenjem. Neka je milost i slava in kome pokretu!

Spremembe v avstrijsko-jugoslovanski tarifi

Belgrad, 11. dec. AA. V jugoslovansko-avstrijski železnici zvezi za prevoz blaga glede mednarodne tarife za prevoz sadja, fižola in sveže povrtnine z dne 15. julija 1934 je izpolnjena stran 12, točka 5 (akole): Sredstva za zaščito pred mrzozom, kakor seno, lesna volna, slama itd. se prevažajo brezplačno do 5% dejanske teže pošiljke pri plačilu voznine najmanj za 5000 kg na tovorni list in vagon, če ti predmeti niso združeni z blagom in če je teža blaga, za katero je treba plačati voznino posebej, navedena v tovornem listu. Teža predmetov za zaščito blaga pred mrzozom, ki se prevažajo brezplačno, se racuna samo od teže blaga, ki ga je treba zaščititi. Za težo, ki presega navedene meje od 5%, se voznina računa po postavljenih tvorjenega blaga. Če ni teža zaščitnih predmetov posebej navedena v tovornem listu, se voznina računa za skupno težo pošiljke skupaj z zaščitnimi predmeti po postavkah natovorenega blaga.

Osebnosti vesti

Belgrad, 11. dec. m. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani je postavljen v VII. pol. skup. za višjeje pristava v II. sekciji za vzdrževanje proge Ljubljana-glavna proga ing. Eleršek Ladislav, doslej višji pristav v Sarajevu. Vpoklojen je Franc Steiner, kontrolor železniškega ravnateljstva v Ljubljani.

Belgraiske vesti

Belgrad, 11. dec. AA. Danes opoldne je Nj. Vel. kraljica Marija obiskovala sprejeti v avdienci »oprog českoslovaškega poslanika in pooblaščenega ministra na našem dvoru go. Girsowa«.

Belgrad, 11. decembra. m. Nocoj se je vrnil v Belgrad v spremstvu ministra ing. Bobića član izvršilnega komiteja organizacijskega odbora JRZ Aca Stanojević. Na železniški postaji sta ga sprejela minister dr. Krek in šef pisarne JRZ Ivković. Stanojević je takoj po prihodu na železniško postajo odšel v hotel »Paris«.

Belgrad, 11. dec. AA. Dne 9. in 10. t. m. se je v prostorih českoslovaškega poslanstva vršila konferenca pod predsedstvom poslanika dr. Giese. Konferenci so prisostvovali starešine vseh efektivnih českoslovaških konzulatov v Jugoslaviji skupaj z vodilnimi uradniki českoslovaškega poslanstva. Predmet te konference je bilo sedanje gospodarsko razmerje med Českoslovaško in Jugoslavijo.

Belgrad, 11. dec. AA. Po poročilu Narodne banke z dne 11. decembra t. l. je izplačana poslednja aviza po nemškem klirungu št. 9106.

Belgrad, 11. dec. AA. Z odlokom prometnega ministra je odobreno, da se v tarifi za prevoz blaga izvrši izprememba razreda 35 do 56 v razred 61 do 62 (kar pomeni znižanje) za tole živinsko krmo: listje, mešana živinska krma, odmrskani sladkorne repe (sveži in suhi), rezani sladkorne repe (sveži in suhi), suha detelja, turščina svila, sveža trava in druga zelena živinska krma.

Nemčija tone v dolgoveh

DNB poroča: Nemški finančni minister grof Schwerin-Krosigk je imel govor o razvoju državnih dolgov. Dejal je med drugim, da so državni dolgovi v letih krize od leta 1930 do 1933 zrasti za 3,7 milijard mark (60 milijard Din) od leta 1933 do 1935 (toje v hitlerjevski dobi) pa za 7 milijard mark. Toda med tem, ko so bili krediti v letu krize samo krediti primanjuljaja in zadolžitve, so bili po letu 1933 posledek aktivne konjunkturne politike, ki je zagotovila zanesljive dohodke za vračilo teh kreditov; ti krediti so pa obenem znamenje »zboljanja razvoja pri iskanju dela za nezaposlene in povečanju državnih dohodkov«.

Varšava, 11. dec. b. Berlinski dopisnik vladnega organa »Gazeta Poljske«, ki uživa posebno zaupanje nemških vladnih krogov, poroča, da se lahko kmalu racuna z velikim padcem tečaja nemške marke. Zlato kritje znaša samo še 1,4%. Kratkoročni dolgovi so dosegli že višino 7 milijard mark, država sama pa je zadolžena z okroglo 26 milijard mark. Konjunktura, ki je nastala v Nemčiji radi oboroževanja, bo trajala še le kratak čas ter torej Nemčiji ne preostane nič drugega, kakor da svoje gospodarstvo obrzi samo še s pomočjo znižanja vrednosti marke. Dr. Schacht samo se čaka na ugoden trenutek, ko bo lahko izvršil ta sicer zelo nevaran eksperiment, ki zna imeti za nemško gospodarstvo nedolgodne posledice. Toda drugega izhoda ni.

„Nihče ne sme stradati, nihče prezebat!“

Miklavž je bil že tukaj. Za leto je že opravil. Za otroke seveda. Ali bi ga pa ne potrebovali tudi odrasli? ... O Miklavž, ljubi, dobri mož, pridi, pridi še enkrat! Pridi v vsem tistim, ki te želijo, ki te potrebujejo!

Da mi ne boste rekli, da hvalim Nemce — kar take! Se nikoli ga nisem. Najmanj pa zdaj, ko se je nemški nacionalizem razgalil pred vsem svetom v vsej svoji ogabnosti, — v vsej svoji zlobnosti ... In vendar — kar stori kdo dobrega, je dobro, pa naj je to kdorkoli! In to stoji: Med Nemci so postale besede, zapisane na čelu tem vrsticam, tako rekoč geslo. »Noben Nemec ne sme stradati, noben prezebat!« Kakor se nam gabi do norosti pretirani nacionalizem, tako moramo reči, da nacionalizem, izražen v tem geslu, ni pretiran, ni neumen, je upravičen, moder, blag, pleme nit. Nobeden naših rojakov ne sme trpeti pomanjkanja! Ali ni to nekako druga formula za besedo božjega Učitelja: Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe!

Ko sem bil zadnje leto v Nemčiji, sem bral to »geslo« po cestah in drugod mnogokrat. Ko me je pa briga za naše izseljence zadnje dni novembra pripeljala spet nazaj v Nemški Gradec, sem tam videl isto. Če ne z istimi besedami, pa v istem pomenu. Občudoval sem, kako Nemci skrbijo za svoje ljudi. Po graških ulicah je nabiti po pet različnih velikih lepakov, ki vsi kličejo na pomoč usmiljenja potrebnim. Res je v Avstriji revščina še večja kakor pri nas. A tudi pomožna akcija je vse večja. Država, dežela, mesto in škofija tekmujejo v skrbstvu za siromake. En poziv (lepak) je kanclerjev — za celo državo. Drug je poziv deželnega glavarja. Škofijstvo ne pozivlja k pomoči po cestah, ampak po cerkvah. Mesto pa pozivlja in prosi in vabi na več načinov in k različnim pomožnim akcijam. Ena izmed teh je, naj jemljejo ljudje otroke sami na hrano. »Naša častna dolžnost je skrbeti, da ne bo nihče trpel pomanjkanja.« »Najmanj, kar se more zahtevati, je to, da imajo vsi za potrebo jesti.« »Mi, ki imamo jesti, smo dolžni, to vsem prekrbeti.« Tako se bere po cestah. Šel sem na rotož in prosi, naj mi dajo po en izvod teh lepakov. Pa so mi rekli, da nimajo nobenega več, ker so vsi nalepljeni.

V Ljubljani ne vidim nobenega. S tem nočem reči, da se v Ljubljani za siromake nič ne stori. Ne, proizvedoval sem te dni prav nalašč in se pričel, da se tudi tu za od pomoč budi stori veliko. In vendar še vedno premalo! Vprašal sem na mero-dajnih mestih, če je kljub vsej pomožni akciji še veliko ljudi, ki nimajo strehe, nimajo obleke, nimajo jesti. Dognati sem hotel, ali me ljudje, ki mi to tožijo, plahtajo ali govorijo resnico. In potrdili so mi močje, ki to morajo vedeti, da je kljub vsej pomoči res še mnogo siromakov, ki nimajo naj-potrebnejšega. In dokler trajajo take razmere, ne smemo biti zadovoljni, ne smemo mirovati, ne smemo nehati tiste, ki imajo, prositi in rotili: dajte, dajte, dajte več, dajte toliko, da bo vsem vsaj za silo odpomagano!

Ali naj opisujem razne doživljanje, pripovedo-vanja in prizore, ki se človeku nudijo v tej stiski in bedi vsak dan? Tako sem slišal na Miklavžovo na franciskanski poti med več drugimi zdihujočo ženo s Ceste dveh cesarjev, kako njeni otročiči vprašujejo: Mama, zakaj pa Miklavž nosi samo bogatim otrokom, nam, ki smo revni, pa nič? ... Ali nam ne zareže tako mila pritožba iz ust ubogih nedolžnih otrok v srce? In takih in podobnih tožb — koliko! Vsak dan. Kako jih moramo morno in hladno poslušati? Kako ne vsega storiti, vsega poskusiti, dokler te do neba kričeče tožbe ne utih-nejo, dokler teh solza, ki rosijo po licih siromakov, ne osušimo?!

Toda — čujem: »Naše moči so izčrpane, po-možna akcija je do skrajnosti napeta, več ni mo-goč.« O, kaj še! Kako se moti, kdor tako govori! Naše moči nikakor niso izčrpane, pomožna akcija nikakor ne do skrajnosti nategnena. Poglejte samo lukus, ki še vlada med nami! Poglejte, kako raz-košje se še vedno šopiri po mestu! ... Tam me ustavi raztrgan siromak na ulici: Gospod, nimam kje spati, nimam večerje, nimam dinarja, češnje vse preluknjane, vse mokro v njih ... Pa pogledam po razsvetljeni ulici: Kak blešk! Vse se svetli! Kake sijajne izložbe! Kaki vabljivi predmeti! Kaki fini čevljički po oknih! V kako bogato kožuvino var-no zavite postavbe gredo mimo naju! Kake obilne večerje čakajo doma te imenitniki! In koliko se bo mogoč popilo, koliko pokadilo, za prazen nič de-narja v zrak pognalo! ... Ta siromašček pa ima kje spati, ima nobene večerje, ima vse mokro v čevljih ... Mene zazebe ... in nehoti mi plane v glavo Gregorčičeva:

Vi grešniki maziljeni,
proč krono in skrlat,
saj boste vsi prisiljeni
uploniti smrti vrat!

No, ne smem trditi, da ste grešniki, — gotovo ne večji od mene — maziljeni tudi ne. Toda kako morete živeti v takem razkošju, kako si privoščiti toliko nepotrebnega, kako mirno in zadovoljivo uživati vse sladkosti življenja, — ko veste, da ljudje, ki hodijo mimo vas, nimajo kje spati, nimajo večerje, imajo vse mokro v čevljih? ... Poskusite enkrat vi tako življenje! Poskusite ga en teden — pa boste vrgli od sebe vse razkošje, s studom od sebe ves nakit, se odpovedati vsej potratu in vsem nepotrebnim užitkom — tako dolgo, dokler ne bo nasičen vsak revež, dokler vsak ne bo imel gorke sobe in tople odeje, dokler ne bo imel suho v čevljih in dokler ne bo Miklavž nosil tudi na Cesti dveh cesarjev ...

O denarja je na svetu še dosti, — samo raz-deljen ni prav! Resnico je govoril tisti, ki je zapel — menda je bil zopet Gregorčič:

Za vse je svet dovolj bogat
in srečni vsi bi bili,
ko kruh delil bi s bratom brat
s prav srčnimi čutili.

Toda ni dosti, da mi to besedo sentimentalno deklamiramo! Marveč storiti moramo vse, razgi-bati vse moči in ne mirovati, dokler res ne bo delil kruha s bratom brat s prav srčnimi čutili, — dokler ga ne bodo imeli vsi dosti.

»Toda — ti nam hočeš ubiti vso kulturo! Po tvoje bi ne smeli imeti lepo razsvetljenih ulic in lepih izložb; bi ne smeli nobeden nositi elegantnih čevljev in finih rokavic, dokler je med nami še kaj lačnih in prezebajočih.« Da, čuj me, ti visoko-kulturna gospoda! Ne to, da nimamo v Ljubljani še akademije znanosti in umetnosti, zoologičnega vrta in zvezdarne — in ne vem česa nam še vsega manjka — in tudi to ne, če nimamo finih čevljev, kožuhov in rokavic, — vse to ni znamenje, da še nismo dosti kulturni, marveč to je znamenje po-manjkanja kulture, da je med nami še toliko ljudi, ki nimajo jesti, nimajo strehe, nimajo odeje, nimajo obleke, imajo mokro v čevljih v tej plundri! To je kulturna sramota naša in vseh narodov, koder vla-dajo take razmere. In to kulturno sramoto moramo

odpraviti! Primum vivere — najprej živeti — in sicer vsi ljudje — potem šele vse drugo! To je na-ravna pravica, to je volja Stvarnika! In dokler se ta volja njegova ne zgodi, bo siba njegova pela nad nami. Boda siromakov krič do neba!

Dosti za danes! Vse, ki krščansko in človeško čutite, prosim lepo, preudarite resno te besede, ka-kor so resno mišljene! In potem bomo govorili in preudarjali dalje, kako bi mogli te besede, te misli spremeniti v dejanja! Moramo! Če vso pretiranost in zlobo nemškega nacionalizma obsojamo, kakor zasluži, in jo odklanjamo, v tem mu moramo dati prav, ako si je vzel za devizo: Noben naših ljudi ne sme stradati, nobeden prezebat! A kaj samo priznati, da je to prav! Ne le priznati, — marveč posnemati! Tega se pač smemo učiti od Nemcev! Če je tam mogoče, je tudi mogoče pri nas. Tam v velikem, pri nas v malem, Tudi naša deviza torej bodi: Noben Slovenec ne sme stradati, nobeden prezebat!

O ti ljubi sveti Miklavž, ti dragi dobri mož, pridi, pridi še enkrat! Pridi k vsem tistim, ki te potrebujejo! Pridi v vsako slovensko hišo, obišči vsako družino v mestu in na deželi, koder strada-jo in prezebajo! ... Kajti Slovenec ne sme stradati in prezebat!

J. K.

Zaposlitev tujih strokovnjakov Kaj je z njihovimi namestniki?

Maribor, decembra.

Navodila za zaposlitev tujih državljanov, ki jih je izdelala kr. banska uprava za Slovenijo k tozadevni ministrski uredbi ter so bila objavljena v »Slovenec«, so vzbudila posebno živahen odmev v Mariboru. Saj je obdavska prestolnica, kot smo že večkrat poudarjali v našem listu, prav posebno »obdarjena« z raznimi »strokov-njaki« tuje krvi in tujeja jezika, ki odjedajo v tukajšnjih industrijskih podjetjih našim lju-dem kruh. Že opetovano so tudi oblasti poskušile rešiti vprašanje teh »strokovnjakov« z ozirom na njihovo neudomestljivost, pa vedno so bile take intervencije zaman, ker znajo najti tuja podjetja poti in sredstva, da na merodajnih mestih v Belgradu končno preprečijo vsako na-meravano izpremembo. Pri tem se podjetja ne strahijo niti velikih žrtev, le da jim ostanejo njihovi zaupniki v obratih. K vprašanju za-poslitve teh »strokovnjakov« bi podali nekaj pri-pomb, na podlagi katerih bi morali nekoč tu in tam odločneje nastopiti. Vsako podjetje,

ki zaprosi za namestitev inozemskega neobhod-no potrebne strokovnjaka, mora obenem po-dati zagotovilo, da bo nastavilo tudi namestnika, ki ga bo inozemski strokovnjak v gotovi dobi tako izvežbal v svoji stroki, da ga bo nato lahko nadomestil. Vsa mariborska industrijska pod-jetja, zlasti tekstilne tovarne, se teh določb tudi držijo ter imajo v vsakega strokovnjaka določenega namestnika v svojem obratu. Morala bi se pa izvršiti kontrola, kako je v resnici s temi »namestniki«. Videlo bi se potem, da so na-mešeni po pisarnih, po skladiščih in kjer si bodi le tam ne, kjer bi se od inozemskega strokov-njaka res kaj naučili, da bi ga lahko pozneje nadomestili. S pomočjo teh »namestnikov« iz-igravajo tuji strokovnjaki in ravnatelji naše zakone že leta in leta in so vedno enako ne-obhodno potrebni v obratih. Zaradi tega bi bilo neobhodno, da bi se izvršila primerna intervencija od pristojne strani, da se vsi namestniki inozemskih strokovnjakov zaposlijo tako, da jih bodo sčasoma lahko v resnici nadomestili ter prevzeli v naših podjetjih njihove funkcije.

Cestna dela v Sloveniji

Z uredbo o javnih delih z dne 2. febr. letos je bilo za ceste določenih 588 milj. Din. Od te vsote je bilo namenjeno za cestna dela v Slove-niji 85 milj. Din, kar se razdeli sledeče:

Ureditev ceste Ljubljana—Kranj 20 milj. Din, Maribor—St. Ilj 5 milj. Din, in gradbena dela na cesti Ljubljana—Delnice—Sušak 10 milj. Din. Na Slovenijo odpade torej od celotnega programa 6,2 odstotka, kar je znatno manj, kot pa bi pripadalo Sloveniji po deležu na prebivalstvo, še manj pa z ozirom na davčno moč naše dežele.

Ker pa trenutno ni misliti na drugačno raz-delitev javnih del, saj je velik del vsot že anga-žiran, je treba tem bolj poudariti zahtevo, da se Sloveniji namenjeni zneski v resnici takoj inve-stitirajo v predvidena dela. Dočim so povsod drugod dela že bila razpisana in so tudi licitacije že po-trjene ter se že dela, pri nas še nismo začeli z deli. Poudariti moramo, da je bila v zvezi z že omenjenim programom razdelitve razpisana iz kre-dita 10 milj. Din za cesto Ljubljana—Sušak že li-citacija za obnovo te državne ceste, v kolikor pelje skozi Delnice. Za prvi sektor ceste Ljubljana—Kranj je bila razpisana prva licitacija za 5. nov. za vsoto 807.865 Din. Ker je bil na prvi licitaciji samo en ponudnik, je bila razpisana za ta sektor druga licitacija za 7. dec. Te licitacije pa ni bilo, ker menda še ni zadostno urejeno plačevanje po-letnih obrokev v višini 150.000 Din, za katere naj bi garantirala ljubljanska mestna občina. Ti ob-roki so odškodnina za tlakovanje ceste med tram-vajsko progo kar bi morala na svoje stroške sicer izvršiti tramvajška maloželezniška družba. Nadal-jnje licitacije za odsek skozi St. Vid do odcepa na Gunelje in drugega odseka od tam pa do Jeperce pa bodo razpisane, kakor hitro bo gradbeno mi-nistrstvo pristalo na to, da se licitacije izvrše lo-ženo za dobavo kock in loženo za polaganje kock. Odsek od Jeperce do Kranja bo prišel v licitacijo najkasneje v mesecu aprilu. Iz tega sledi, da li-citacije zavise popolnoma od formalno-pravnih okoliščin in zaradi tega ne pretiravamo, če se bojimo, da se graditev in izpopolnitev ceste ne bo začela pravočasno.

Za sedaj je razpisana za 23. dec. ena sama licitacija, in sicer za preložitve medenskega klanca, katerega naj bi se nova cesta temeljito izognila na ta način, da bi šla s sedanje ceste nekoliko od Cirmana naprej ob progi, nato pa z mostom čez sedanjo gorenjsko progo ter se priključila stari cesti že v bližini medvodske postaje, ter se tako izognila križanju proge pri Medvodah. Ta licita-

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vze mite jutraj na prazen želodec kozarac na ravne »Franz-Josef grenčice«.

cija pa še ne obsega tlakovanja ceste, pač pa vsa potrebna gradbena dela za zgraditev ceste same.

Prepričani smo, da se bo vsem prizadetim čimprej posrečilo, da čim bolj pospešijo vsaj ta skromna gradbena dela, ki so bila razpisana tudi z namenom, da nekoliko olajšajo brezposelnost. Ikoli pa moramo upoštevati, da bo za cestni pro-met v bodočem letu kaj nerodno, če se bodo vsa ta dela na vsej progi začela skoraj istočasno, ne-glede na to, da je tudi še vprašanje, kje bodo dobili podjetnike, ki bodo mogli na treh različnih sektorjih začeti z delom, ki zahteva precejšnje in-vesticije v strojih in orodju.

Odisejada Slovenca

V Maribor je prispel po zelo burni »odisejadi« 31letni Miroslav Vojnovič, ki je sicer rojen na Dunaju, a je pristojen v Ljubljano. Po poklicu je bil trgovski sodrnik. Kakor marsikaj sin slo-venske zemlje je odšel v tujino, predvidevajoč pa-sivnost svojega poklica. Našemu uredništvu je dal na razpolago naslednje avtentične podatke:

»Leta 1923 sem vstopil pri slovitem cirkuškem podjetju K. Kludsky, ki je gostovalo tudi v Mari-boru, kot pomožni delavec. To je bilo v času, ko se je to podjetje odločilo za turnejo po naši kra-jevini. V Novem Sadu, kjer smo gostovali, je bil Rudolf Kludsky mlajši nenadno napaden od gruč-e tigrov. V kritičnem času sem bil izven kletke v menaži. — Takoj sem spoznal dejanski stan in ne-varno pozicijo ter planil v kletko in z vilami pre-bodel napadajočega tigra in tako rešil življenje Rudolfa Kludskega mlajšega. V zahvalo za to re-šitev me je šef podjetja g. Karel Kludsky takoj imenoval za svojega prvega asistenta.

V začetku so mi poverili severne medvede, leta 1925-26 pa leve, a že leta 1927 sem bil ne-varno napaden v levji kletki ter težko ranjen na desni nogi. Moral sem se zdraviti polne 4 mesece v bolnišnici. Po ozdravljenju sem napravil turnejo iz Poljske v Nemčijo (Berlin, Dresden, Hamburg, Magdeburg [Devin], Götting, Stettin itd.). Kritike od strani skrajno razvijačenega nemškega občinstva so bile o meni zelo laskave. Vsi so poudarjali tehniko mojega krotilskega posla, ki ima svoj vr-hunec v ljubezni in ne v surovosti; kajti tudi na-videc »brezsrčni« krotilec mora videti in spošto-vati v živali tudi ničnega — Stvarnika ...

Leta 1931 je najsvetlejši dogodek mojega življenja. Kot edini Jugoslovčan sem bil aktivni član slovite cirkuške družine bratov Kludsky. V tem svojstvu sem dospel v našo prestolnico Beograd. Dobil nisem samo pristopa na kraljevski dvor, ampak tudi nalog, da uprizaro podjetje posebno predstavo za kraljevsko družino. Predstava je si-jajno uspela, ker smo se vsi potrudili, da pred su-verenom pokažemo vse svoje znanje. Brata Karel in Rudolf Kludsky sta prejela red Sv. Save II. re-da, jaz pa zlato svetinjo s krono. Na to odliko-vanje sem izredno ponosen. — Naš šef je takrat kraljevičevca poklonil dva čistokrvna »ponnyja«. Oba konjčka sem osebno peljal na dvor.

S turneje v Jugoslaviji smo krenili v Italijo, kjer smo gostovali v Vidmu (Vidne), Padovi, Reggio Milia, Milanu, Genovi, Napolju in Siciliji, nakar smo se povrnili v Prago in pozneje v Av-strijo.

Zaradi znanih političnih in gospodarskih raz-mer so lastniki podjetja prodali slovitemu Hagen-becku za 3 in pol milijona mark (približ. 35.000.000 dinarjev). Serio levov je Karel Kludsky obdržal za sebe, in sicer za — filmske svrhe. Družba, pri kateri sem kot krotilec ostal, je nastopala pri »Goldwyn Mayer« — v Italiji in Franciji v slovityh filmih »Tradehorn«, nadalje pri »Ufi« v Berlinu, kjer se pripravljala na podlagi romana Henrika Sienkiewicz znan film »Quo vadis« v novi pre-delavi.

Po raznih pustolovčinah me je usoda zanesla tudi v Španjo. Nastopil sem v Teatru Metropol v Barceloni in istotam tudi na velesojmu. Nadalje v slikoviti Seville ter končno v Rio de Janeiro v

Kako lepo

† Duorni svetnik Jožef Sturm

Na dunajskem centralnem pokopališču so po-kopali v terek popoldan truplo pokojnega avstrijs-kega dvornega svetnika profesorja Jožefa Stur-ma, ko so ga prej blagoslovili v spominski cerkvi, imenovani po dr. Karlu Luegerju, ki ga je vezalo ž njim dolgoletno tesno prijateljstvo. Profesor Sturm je bil sicer rojen v Karlovcu, njegov oče, nazadnje postajnačelnik na dunajskem severnem kolodvoru, je pa bil rodom iz Polje na Gorenjskem. Pokojni se je zavedal vedno, da je Slovenec po rodu, večkrat je obiskal dom svojega očeta in je svojo hčerko edinko dal za ženo Slovencu — roja-ku Janši Avgustu, kontrolorju državne tiskarne na Dunaju. Vedno je podpiral slovenske dijake. Umrl je 78 let star. V letih 1886—90 je bil profesor ri-sanja na gimnaziji v Novem mestu. Bil je odlični slikar. Sturm spada v krog zavednih slovenskih profesorjev in drugih mladih inteligentov (Vrhu-vec, Perušek, Rogina, Helmich itd.), ki so takrat v Novomeščanih, povezanih z nemško kazino, zbu-dili narodno zavest s tem, da so jih s predavanji in predstavi v novomeški Čitalnici znali prikle-niti nase. Med temi je bil tudi Sturm, takrat lep mlad mož — ustanovitelj Dolenjskega pevskega društva. Ti mladi inteligenti so v postu prirajali ob Vrhovčevi režiji pasijonske predstave, ki jih je hodilo ljudstvo od daleč gledat. Sturm, ki je sam slikal kulise, je igral Kristusa. Ko se je l. 1890 preselil na Dunaj, je v krščansko-socialnem krogu zavzel vidno vlogo in bil dr. Luegerjev ljubljene-c. Postal je državni poslanec za okraj Margaretin. V junjskih volitvah l. 1911, ki so strle krščanske socialce, ga je porazil socialist Domes. Bil je žani deželnega šolskega sveta in deželni odbornik. Po svojem mitem značaju je bil splošno priljubljen. Naj v miru počiva!

Južni Ameriki, nakar sem se usidral v Hamburgu Sloviti cirkuški podjetnik K. & R. Kludsky danes kot tak sicer ne obstoja, pač pa ima veleposestvo v Gerkovu pri Komatovi v topliskem okraju CSR, kjer goji še vedno desuro levov za izključno film-ske svrhe.

Ob tej priliki moram odločno zanikati, da je to podjetje, ki je tudi Mariborčanom znano, »pro-padlo«. Nasprotno je res, da sta se brata Kludsky odpočila in nameravata predstaviti svetu novo podjetje, ki bo zadovoljilo najbolj razvujeno jav-nost. Vsa čagopisna poročila o »polomu« podjetja so torej popolnoma neosnovana.

Ako koga — morda naše lovske kroge — za-nima nauk o dresuri z ljubeznijo in tehniko, mu lahko dam tozadevna pojasnila na svojem stano-vanju Aleksandrova cesta 12, Maribor. Posel kro-tilca divjih članov stvarstva je manj nevaren, ka-kor krotenje ljudi ...

Dne 15. januarja 1936 bom potoval v Berlin k »Ufi« v istem svojstvu, dočim bom ob veliki noči zopet v Mariboru s cirkuškim podjetjem v veli-kem slogu. Več ne izdam kakor to, da bo podjetje iz bratske CSR.

„Rokoborba“ s smrtnim izidom

Maribor, 11. decembra.
Pred malim senatom okrožnega sodišča se je zagovarjal danes 25letni kovč Anton Zem-ljak iz Sv. Venclesa na Pohorju. Obtožen je uboja, v katerega ga je zavedla čudna svoje-glavost. Dne 2. novembra t. l. se je nahajal ob-tožene v Turški vasi v hiši posestnika Špesa. Tam je bil tudi posestniški sin Ivan Kresnik, katerega je pozval Zemljak na rokoborbo. Kres-nik ni bil razpoložen, da bi pomiril svoje site z izizavčev in to je bilo povod za usodepoln spor med obema. Špes je oba fanta, ki sta se prepirala, pogljal iz hiše, zunaj pa je nastal med obema spopad, ki se je končal s Kresnikovo smrju. Zemljak se je »boril« z nočem ter zadal Kresniku 14 ran, od katerih so mnoge bile smrtno. Zemljak se je izgovarjal pred sodniki s silobranjem. Obsojen je bil na 4 leta robij.

Sodni zapori skoraj prazni

Amnestijski ukaz od 1. decembra je sedaj raz-redčil vrste obsojencev in zapornikov pri ljubljanskem okrožnem sodišču. Pretekli petek je okrožno sodišče prejelo od pravosodnega ministrstva po-verjen uradni tekst amnestijskega ukaza. Takoj so na kazenskem oddelku pričeli s sestavo vseh ob-sojencev in kaznivencev, ki so deležni amnestije. Odnosno oseb, katerih procesi bodo abolirani. Ustavljene so na podlagi omenjenega ukaza vse tiskovne pravde, tako tekoče, kakor tudi one, pri katerih bi se v kratkem vršile obravnave. Pomilo-sčeni so vsi oni, ki so bili po tiskovnem zakon od zadnje amnestije obsojeni.

Vseh obsojencev bo okoli 400 amnestirani! Iz zaporov okrožnega sodišča ljubljanskega so i-pustili 118 obsojencev. Zapori so skoraj prazni i-je velika stiska za delovne moči pri domačih deli-in v delavnicah. Mnogo specializistov je odšlo s-vobodo, računajo pa, da se bodo kmalu povr-ni v toplo zavetje. Iz zaporov okrajnega sodišča j-bilo izpuščenih 27 obsojencev.

Pevsko društvo »Probuda«, ki je bilo ustanovljeno kot prvo društvo na Senovem leta 1928, je eno prvih pevskih društev v dolenjem Posavju. Po številu svojih prireditev je najbogatejše ter se poleg prosvetnega društva v Rujnenburgu najbolj uspešno uveljavlja na pevskem in prosvetnem polju. Vsi člani društva sodelujejo tudi pri cerkvenem zboru lurske bazilike.

Gospodarstvo

Uvedba d. z. o. z. v vsej državi

Iz predloga novega trgovskega zakonika

Kot smo že poročali, uvaja predlog novega trgovskega zakonika družbe z omejeno zavezo, ki so doslej bile možne samo na področju avstrijskega prava, torej v Sloveniji in Dalmaciji, po vsej državi. V obrazložitvi tega predloga novega trgovskega zakonika, čitamo med drugim tudi tole: Družbe z omejeno zavezo so bile prve osnovane v Nemčiji leta 1892, leta 1906 pa so bile uvedene tudi v Avstriji. S to družbeno obliko je bila izpolnjena praznina, ki je nastala zaradi potreb modernega poslovnega življenja med delniškimi družbami in trgovskimi družbami. Novi predlog je najbližji avstrijskemu zakonu, vnesene pa so v predlog tudi ideje iz drugih zakonov in načrtov. Upoštevane pa so tudi izkušnje, ki smo jih imeli s temi družbami v naših krajih po vojni.

Motivno poročilo prinaša tudi nekatere zanimive statistične podatke o gibanju teh družb, pa tudi drugih trgovskih podjetij na področju avstrijskega sodišča v Ljubljani. Od leta 1918 pa do konca leta 1932 se je povečalo število vpisanih terd pri trgovih-posameznikih od 1200 na 2761, število vpisanih javnih trgovskih družb od 148 na 398, število komanditnih družb od 9 na 21, število delniških družb od 10 na 92, število družb z omejeno zavezo pa od 29 na 648, skupno od 1465 na 3913. Iz tega se vidi, da je relativno najbolj naraslo število družb z omejeno zavezo. Prirastek znaša v % pri trgovih posameznikih 118%, pri družbah 165, pri komanditnih družbah 5 pri delniških družbah 820 in pri družbah z omejeno za-

vezo 2127%, dočim znaša povprečje 167%.

Z ozirom na glasove, da so upniki, posebno pri družbah z omejeno zavezo, pretrpeli zaradi številnih poravn, konkurzov in likvidacij znatno škodo, prinaša motivno poročilo tudi podatke o izbrisih iz registra. Statistika za dobo od 1918 do konca 1932 izkazuje v Sloveniji pri trgovih-posameznikih odpad 196 podjetij (61%) zaradi prenehanja, 152 (42%) zaradi konkurza, pri javnih trgovskih družbah znašajo odgovarjajoče številke: 185 (22,8%) in 19 (2,3%), pri delniških družbah 15 (12,6%) in 8 (6,7%), pri družbah z omejeno zavezo pa je prenehalo zaradi razdroblitve 156 družb (17,9%), v konkurzu pa je prišlo 45 družb (5,2%). Iz tega sledi, da družba z omejeno zavezo ni najnevarnejša oblika trgovske družbe.

V zakonskem predlogu je določena najmanjša glavica za družbe z omejeno zavezo s 100.000 Din, najmanj četrtina je osnovne pa mora biti plačana v gotovini. Osnovna vloga ne sme znašati manj kot 5000 Din. Znesek osnovne vloge pa mora biti deljiv s 1000 Din. Če pa ni namen družbe podaljšanja podjetja, ki že obstaja pet let in če družbo osnujejo samo poslednji lastniki (solastniki) podjetja s svojo ženo (možem), otroki, zetom in snaho, velja določilo o tem, da mora biti najmanj četrtina osnovne glavice plačana v gotovini, samo za oni del osnovne glavice, ki se ima pribaviti na drug način in ne z vračunavanjem vrednosti podjetja na zneske osnovnih vlog omenjenih drugov.

podatki med posameznimi banovinami ne dajo primerljati. Zato smo vzeli podatke samo za nekatera mesta, da se vidi iz njih število sob in postelj. V naši banovini imajo: Ljubljana 583 sob s 879 posteljami. Bled 1965 sob s 2001 posteljo, Dobrna 365 sob s 609 post. in Rogaska Slatina 968 sob s 1805 posteljami. V drinski banovini ima Sarajevo 251 sob s 317 post., Ilidža pa 750 sob s 1530 post. V dunajski banovini imajo Novi Sad 244 sob s 359 post., Bukovička Banja 307 sob s 475 post. itd., v moravski banovini ima Niška banja 424 sob s 749 post., v primorski banovini ima Split 344 sob s 574 post., v savski banovini pa Zagreb 735 sob s 1078 posteljami. Baška 305 s 665 post., Rab 390 sob s 690 post. in Crikvenica 560 sob s 1135 post., v zetski banovini Dubrovnik 434 sob s 728 post. Beograd sam ima 1435 sob s 2422 posteljami.

Širši sestanek lesnih trgovcev in proizvajalcev v Mariboru, ki ga sklicuje osrednja sekcija lesnih trgovcev pri Zvezi trg. združenj dravske banovine za 14. december 1935 ob 10. dopoldne v Mariboru, hotel »Orele« s temle dnevnim redom: Poročilo predsednika, sankeje in organizacija lesnega gospodarstva, trgovski odnosi z Madžarsko, novi trgi in izvozne premije, kliring in finančna ureditev izvoza, slučajnosti.

Odobren zborniški proračun za 1936. Banška uprava je odobrila proračun Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani v dohodkih 3.310.000 dinarjev in izdatkih 3.293.372 Din s proračunsko rezervo 22.628 Din. Zbornišna doklada ostane neizpremenjena 8%, doklada na minimálni davek pa znaša 2% za leto 1935 1,2%.

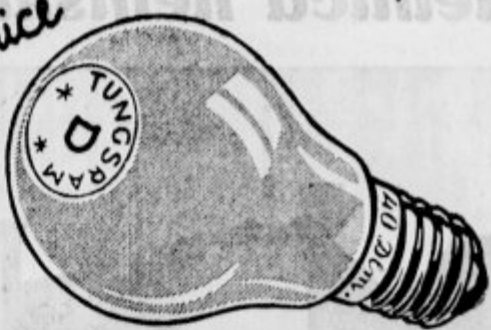
Odobrena zaščita zadrugam. Kmetijsko ministrstvo je odobrilo odlog plačil temle zadrugam: Hranilnica in posojilnica v Brusnicah, r. z. z. n. z. za 6 let od 2. novembra dalje, za vloge do 22. junija 1934, obrestna mera znaša 2%, od 11. junija 1934 dalje: Hranilnica in posojilnica v Komendi, r. z. z. n. z. za 6 let od 16. oktobra dalje, za dolgeve do 8. aprila 1935, obr. mera 2%; Hranilnica in posojilnica v Laporju, r. z. z. n. z. za 6 let od 21. oktobra, pred 24. avgustom 1935, obr. mera 2%; Hranilnica in posojilnica v Ločnem potoku, r. z. z. n. z. za 6 let od 22. oktobra, za dolgeve do 30. aprila 1934, obr. mera 2%; Hranilnica in posojilnica na Selih pri Šumberku, r. z. z. n. z. za 6 let od 2. septembra 1935, za dolgeve do 5. marca 1934, obr. mera 2%; Hranilnica in posojilnica v Sorici, r. z. z. n. z. za 6 let od 18. oktobra 1935 dalje za vloge do 30. maja 1934, obr. mera 2,5%; Kmečka hranilnica in posojilnica, r. z. z. n. z. v Sv. Boštenu v Slovenskih gorah, r. z. z. n. z. za 5 let od 22. oktobra 1935 dalje, za vloge do 19. junija 1934, obr. mera 2%.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Kržan Ana, kot lastnice neprot. tvrdke Kržan Ivan, trgovca z nečimnim blagom na Vrhniki, narok za sklenjanje poravnave 30. decembra, oglašiti se je do 24. decembra

raziskale. Toda študij domačega narodopisja, tako lasten Nemcu tozikan Rena, je kozmopolit in humanisti onarisan Rena, to je Francozi, vendarle precej tuji. Zdi se, da je prepotrebni korak za ohranitev ljudske umetnosti in njegovih bog. ki ga je izvedel Nemčija, a tudi Češka, namel odmev tudi v Franciji in ne nezanimivo, da je Casino de Paris, eden glavnih revistvskih teatrov Pariza, imel lanske zimo na programu »Parado Francije«, revijo ljudskih plesov, glasbe in običajev iz celega ducata francoskih provinc.

Jos. Schrijvers: Daruj se Bogu (Le don de soi). Poslovenila m. Pija Regali, uršulinka, Ljubljana 1935. Tisk Jugoslovanske tiskarne, podružnica Novo mesto. Str. 319. Cena mehko vez. 20 Din, v celo platno vez. 25 Din. V sedmem zvezku »Nebeških rož«, edini naši zbirki nabožnih knjig, katero izdaja in ureja kanonik Alojzij Stroj in jo je, kot beremo v predgovoru, s svojimi družinskimi sredstvi ustanovila m. Pija Regali, smo dobili novo meditativno delo, mimo katerega ne bo sel nihče, ki mu je res za poglobitev duhovnega življenja. Francoski izvirnik je zbudil splošno pozornost in priznanje ter je preveden v razne evropske jezike, v katerih je izšel tudi že v ponovnih izdajah — v nemščini n. pr. že v četrti. Rajna uršulinka m. Pija Regali, ki nam je znana že iz prvih dveh zvezkov »Nebeških rož« (življenje z Jezusom in Kraljevanje Srca Jezusovega v družinah), je prevajala to delo v Monseu v Belgiji in nam je dala s to svojo zadnjo knjigo najlepše duhovno berilo, saj postavljajo Schrijversov »Le don de soi« priznani učitelji duhovnega življenja tik ob »Hojo za Kristusom«. Tako priznanje doseže le redkokdaj katerega nabožna knjiga, kaj je vzbudilo to priznanje? Ne motimo se, ako rečemo, da ona preprostost, s katero nas pisatelj vodi na pot popolnosti. Nikakega umetničenja ne pozna, nič se ne postavlja s kako iskano učenostjo in vendar zadovolji človeka in nečloveka, ker je slehernemu ob tem čitavi, kakor bi mu govorile s svojo lepo preproščeno svetniške duše, n. pr. arški župnik ali Terezija Deteta Jezusa. Ob prisrčni besedi, ki je prepojena s svetlo ljubeznijo, se seznanja duša,

Parite pri nakupu žarnice na znamko

TUNGSRAM
NITKA V DVOJNI VIJAČNICI

Likvidacija. Industrialno in komercialno d. d. v Novem Sadu sklicuje za 28. december glavno skupščino, na kateri bodo sklepali o likvidaciji družbe.

Petovia, usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuju je sklenila na zadnjem obnem zboru radi kritja poslovnih izgub v znesku 1.566.671 Din odpisati vsa delniška glavica v znesku 1,5 milj. Po tem odpisu se glavica zopet zviša na 1,5 milj. z izdajo 15.000 delnic po 100 Din imenske vrednosti. To transakcijo je banska uprava odobrila.

Likvidacija. Parket, družba z omejeno zavezo v Ljubljani.

Novi delniški družbi. Ministrstvo trgovine in industrije je odobrilo ustanovitve deln. družbe »Sanatorium Avala« za živčne bolezni v Beogradu z glavico 1 milj. (razdeljena na 1000 delnic po 1000 Din). Polovica delnic je plačana pri vpisu. Nadalje je odobrila ustanovitve družbe »Radoš S. Nošić, deln. družba v Beogradu z glavico pol milijona, razdeljena pa je glavica v 500 delnic po 1000 Din imenske vrednosti. Osnovni stroški znašajo na delnico 100 Din, pri vpisu pa se plača 500 dinarjev. Vpis delnic bo od 12. do 14. decembra, ustanovni občni zbor pa 15. decembra. Med svrhami družbe je proizvodnja in prodaja sokov iz sadja, proizvodnja in prodaja ruma, konjaka, likerjev itd.

Investicije poljske industrije. Investicijska vrednost poljske industrije je v dobi od 1928 do 1933 znašala nad o milijard zlotov. Največ kapitalov je bilo vloženih v rudarsko in topilniško industrijo, nadalje v tekstilno, premogovno, električno, petrolejsko, kovinsko, sladkorno ter kemično industrijo.

Borzo Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curliha in Prage, popustili so Amsterdam, Bruselj in Newyork, dočim so narasli tečaji Londona in Pariza.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling ostal na ljubljanski borzi neizpremenjen na 8,85—8,95, dočim je v Zagrebu popustil na 8,85—8,95, v Beogradu pa na 8,85—8,95. — Grški boni so notirali v Zagrebu in Beogradu 29,90—30,60. — Nemška marka je v Ljubljani notirala 14,25—14,45, v Zagrebu je popustila na 14,19—14,39, v Beogradu pa na 13,9605—14,1605. — Angleški funt je v Zagrebu popustil na 251,70—253,30, v Beogradu pa na 251,14—253,74. — Španska pezeta je v Zagrebu popustila na 6,80—6,90, v Beogradu pa je notirala 7,19—7,20.

Ljubljana. Amsterdam 2967,87—2992,47, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 737,87—742,93, Curlih 1421,01—1428,08, London 215,75—217,80, Newyork 4550,08—4585,39, Pariz 289,38—290,82, Praga 181,57—182,67.

Promet na zagrebški borzi 696.102 Din. Curlih Beograd 7,02, Pariz 20,65, London 15,905, Newyork 308,625, Bruselj 52, Madrid 42,20, Amsterdam 208,85, Berlin 124, Dunaj 57,10, Stockholm 78,40, Oslo 76,40, Kopenhagen 67,90, Praga 12,785, Varšava 58,175, Atene 2,90, Carlsbad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,7025, Buenos-Aires 0,8475.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala v glavnem neizpremenjena, tudi tečaji ne iz-

kazujejo znatnejših izprememb. Promet je bil tudi na zagrebški borzi nekoliko večji.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 77—79, agrarji 45—48, vojna škoda promptna 365—367, begluske obveznice 61—63, 8% Blerovo posojilo 80—82, 7% Blerovo posojilo 70—72, 7% posojilo Drž. hip. banke 75—77.

Zagreb, državni papirji: 7% invest. posojilo 76 den., agrarji 42,50—45, vojna škoda promptna 365—367, begluske obveznice 61 denar, dalm. agrarji 60—61,25, 8% Blerovo posojilo 80—81 (81), 7% Blerovo posojilo 70,25—70,75 (71,50), 7% posojilo Drž. hip. banke 74 den., 7% stab. poz. 77 denar. — Delnice: Narodna banka 6600—6800 (6800), Priv. agr. banka 235—236 (240), Trbovlje 115 denar Osj. sladk. tov. 145 bl.

Beograd, državni papirji: 7% invest. posojilo 78,50 bl., agrarji 45,75—46 (45,50), vojna škoda promptna 365—366 (365,50), 12, 365—366, begluske obveznice 64,25 den. (64,25), dalm. agrarji 62,75—63 (62,75), 8% Blerovo posojilo 81—81,25 (81,25, 81), 7% Blerovo posojilo 71,50—71,75 (71,50), 7% posojilo Drž. hip. banke 75 denar, 7% stab. poz. 78,50 blago. — Delnice: Narodna banka 65,50 blago, Priv. agrarna banka 234—235.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bč., srem. in ban. nova 98—99. — Vse ostalo neizpremem. — Promet srednji. Tendence neizpremem.

Novo mesto

Sadarska in vrtnarska podružnica Novo mesto ima dne 15. decembra t. l. ob 9 dopoldne v mestni dvorani redni letni občni zbor s običajnim dnevnim redom. Ob tej priliki bo predaval tudi gospod Vardjan o vrtnarstvu. Vsi, ki se pečejo s sadjarstvom in vrtnarstvom, vjdno vabljeni!

Nujno potrebno je, da se zgradi hodnik za pešce ob Ljubljanski cesti proti kolodvoru. Po tej cesti se stalno vrši velik promet. Avtomobil in avtobus vozijo k vlakom, vmes pa vozilki in druga prometna vozila. Cesta, ki že itek ni posebno široka, je v zimskem času polna snežne broge in blata, ki na daleč škrofi izpod avtomobilskih koles. Pešci se nima kam ogniti in ko pride iz mesta na kolodvor ali pa obratno, je že vos oskropljen z blatom in drugo brogo.

Proslava Breznadežne. Na praznik 8. dec. so tukajšnje naše organizacije lepo proslavile praznik Breznadežne. Zjutraj so pristopili člani in članice Marijinih družb in Kat. akcije k skupnemu svetemu obhajilu. Tudi na novo upostavljeni Katol. društvo rokodelskih pomočnikov je imelo sv. mašo pri frančiškanih. Popoldne ob 5 pa je proslavila D. M. K. še javno svoj praznik, ki je v čast svoje nebeške Pokroviteljice priredila v Prosv. domu slavnostno akademijo.

Pri lenivosti črev

je naravna

Franz-Josefova

grenka voda prijetno dobro učinkuje domače sredstvo, ki zmanjšuje težave, ker večkrat za male množine dobro delujejo.

Reg. po nidi, soo. pol. in nar. zdr. 8. br. 15483, 26. V. 35.

Kulturni obzornik

Stari francoski plesi

Francija gotovo ni dežela, kjer bi folklor in njeno raziskovanje bilo v časteh. Zato ni čudno, da se mora vsakdo, ki bi poizkusil kaj takega, boriti s precejšnjimi težavami. Mi smo se zadovoljili z našimi fondi, mi nismo niti prešli niti prosili za kako denarno pomoč. Majhna ugodnost, za katere smo prosili pri železnih družbah, so nam bile odbite. Tako tudi Rolf de Maré o težavah, ki jih je imel s prireditvijo razstave starih francoskih plesov v Parizu, ki se se vrši.

Na tej razstavi, ki so jo priredili Internacionalni arhivi za ples (Les Archives Internationales de la Danse), ustanovljeni od gori omenjenega Rolf de Maré, je sodelovalo 18 francoskih muzejev s ciljem, da se prikažejo francoski ljudski pokrajinski plesi. V to svrhu so člani delovnega odbora prepotovali Francijo in razpisali anketo, da bi bila prireditve čim popolneše. Poleg plesne strani so upoštevali v enakih meri glasbeno stran: iz melodij, ki so jih nabrali, nameravajo polagoma sestaviti ob pridobivanju še nepoznatih napevov corpus ali zbornik ljudske plesne glasbe. Instrumenti, podarjeni razstavi ob tej priliki, pa bodo morda vredni, da bodo kdaj viseli v bodočem francoskem narodopisnem muzeju.

Vsi prirejevalci in sodelavci razstave so ugotovili, da ljudski ples v provinci izginja. Nekatere plasti ga sicer zvesto čuvajo. Da bi se to blago rešilo propada, je treba predvsem opogumiti iskalec. Praktični cilj in zaključek razstave pa izgleda biti v tem, da je skrajni čas, da se ustanovi francoski narodopisni muzej, in to v velik blagor Francozov, pa v veselje prijateljev sladke Francije.

Zamujeno hoče Francija, kakor vidimo, nadoknaditi. Ni rečeno s tem, da Francoz narodopisnega študija ne pozna: tuje dežele so tudi francoske ekspedicije etnološko čisto in podrobno

ki išče prave poti k Bogu, z načeli darovanja in spozna, kako je pravično, modro in lahko Bogu se darovati, ko je Bog izvor, zadnji namen in vzor vseh stvari ter dušo, ki se mu je izročila, posvečuje, skrbi zanjo v modrosti in moči, jo skrivnostno vodi in vrši čuda v njej, da ji služi, kakor je preprosta, vse v napredek. Zato duša nima prav, ako pretrava težave duhovnega življenja. Dnevno zadostuje njegova težava, vestno izvrševanje kateregakoli poklica ob misli, da te je vanj Bog privedel. Zato je nepotrebno vsako prazno vzmemiranje. Seveda vključuje darovanje vajo v vseh čednostih, o čemer pouči drugi del, ki govori najprej splošno o vaji popolne izročitve, nato ob različnih prilikah pa še med preizkušnjami. V tretjem delu pokaže pisatelj posledice darovanja samega sebe in duša se poglubi v življenje svete ljubezni, v življenje pozabe samega sebe in v življenje požrtvovalnosti, katerega najlepši zgled je Marija.

V letu eharističnega kongresa, ki je vzbudil v vernikih težnjo in prizadevanje po polnosti duhovnega življenja, si ne moramo misliti primernejše knjige, ki bi bolj potrdila pravo pobožnost v naših ljudeh in jih vodila k oni popolnosti, ki osrečuje ne samo posameznika, temveč vse občestvo v božjem kraljestvu, za katerega prosimo v Gospodnji molitvi.

Naj omenimo še, da vsa naročila na knjige v zbirki »Nebeške rože« sprejema odslej H. Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2. —iž.

„Miklavža čakamo“

Spevoigra, uprizorjena na Miklavževem večeru na Kodeljevem.

Cisto svojevrsten je bil letos Miklavžev večer na Kodeljevem. To ni bila običajna prireditev te vrste, navadno brez vsebine, brez pravega sporeda, morda izpolnjena z akrobatskimi in cirkuškimi bravurami, ki navadno smisel tega večera prej kvarijo kot večajo; na Kodeljevem so v Mladinskem domu to zadevo idealno rešili.

Mlademu skladatelju dr. Gerziniču se je zelo posrečila idealna rešitev: zložil je dobro sestav-

ljeno spevoigro za dečki in moški zbor, prepleteno s primernimi samospeli in podprto z malimi orkestrom. Osnova je teče gladko v treh dejanjih, V 1. dejanju se nam predstavi zbor angelcev, ki se pripravljajo, da bodo ponesli v sprenstvu sv. Miklavža darove na zemljo. Dela je dovolj; nebeški krojač in čevljarček Krispiček ne moreta vsem naročilom sv. Miklavža kaj. Sv. Peter ima tudi odgovorno mesto, da bo sv. Miklavž primerno svečano napravljen itd.

V 2. dejanju smo videli živahen zbor parkeljnov, ki komaj čakajo, da bodo sliš »na hero« na zemljo. Slika je bila zelo živahna in je tvorila belim angelcem in prvi sliki prav dober kontrast.

V 3. dejanju je pa prišel v bogatem sprenstvu sam sv. Miklavž na oder ter po lepem pozdravu stopil celo med občinstvo, da je razdelil nekaj darov.

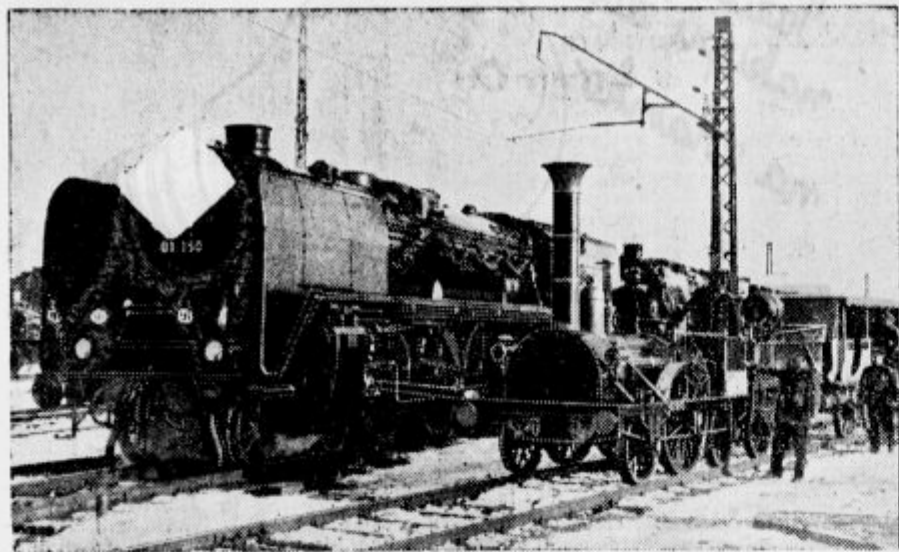
Vsebinska osnova je zelo preprosta, a jasna, dejanje se razvija popolnoma naravno. Glasbena stran je krepka in melodioznih zborih. Dečki zbor ima silno hvaležne pesmice, ki ti ostanejo v ušesu takoj po prvi kritici, da bi pri naslednjih najrajši kar pomagal. Primerno razposajen je zbor parkeljnov, peli so ga kar izvrstno, kakor so tudi angeli opravili svojo stran prav krasno. Posebno učinkovit je sklepni zbor, ki spremlja Miklavžev odhod v mogočnem, pestro barvanem enoglasnem stavku, optem na močno spremljavo orkestra.

S tem delom je skladatelj za naše zборе in društva rešil prevažen problem. Spevoigro bo treba natisniti in dati v roke našim številnim društvom, katerim jo že sedaj priporočam. Spremljavo bo zadostala s harmonijem ali klavirjem.

Uprizoritev je bila, kolikor dopuščajo skromne razmere, zelo lepa, živahnost ni manjkala na odru, pevci, tudi solisti, so rešili svojo stran prav dobro. Manjkalo je pa v orkestru enotnega vodstva, brez dirigenta se porazgube vsi poudarki in zatemne vse jasnote, ker ni mogoče doseči popolnega ritmične ga soglasja v vseh instrumentih.

Prireditve je vobče izvrstno uspela, med drugimi udeleženci je bil navzoč tudi predsednik Ljubljane dr. Ravnhar z gospo.

Stoletnica nemških železnic

Na desni posnetek prve nemške lokomotive pred 100 leti, na levi moderna lokomotiva brzovlaka

Dne 7. decembra 1835 je bila odprta prva nemška železniška proga v Nemčiji, železnica Nürnberg—Fürth. Med tem časom se je — v teku 100 let — železniški promet tako povečal, da je vsak stoti Nemec železničar; saj imajo nemške železnice danes v službi 665.000 uslužbencev.

Z ozirom na ta ogromni razvoj železnic v Nemčiji, so Nemci 7. decembra letos priredili velike slovesnosti, pri katerih so pokazali ves stoletni razvoj. Prva nemška lokomotiva »Adler« iz leta 1835 ter najmodernejša iz leta 1935 imata še vedno enake glavne znake. Vendar pa je v storitvi med obema ogromna razlika, bodisi glede na silo, bodisi glede na hitrost in velikost. Še pred 10. leti so od strojev zahtevali, da bi vozili čim težje tovore. Danes pa zahtevajo, da vozijo čim hitreje in večkrat lažje tovore. To velja za tovorni in osebni promet.

Tovorne lokomotive vozijo že 70 km na uro ter bodo skoro vozile že po 90 km in pri tem vlekle seboj tovore po 1000 ton. Če pomislimo, da en tovorni vagon nosi 10 do 15 ton, lahko zračunamo, kako orjaško breme bo kmalu brzelo po nemških železnicah s hitrostjo 90 km na uro.

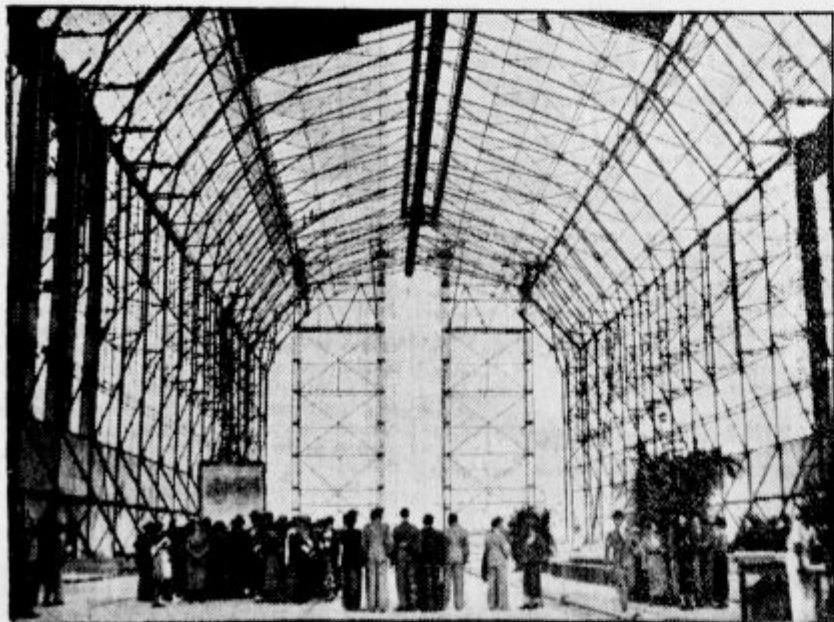
Lokomotive brzih vlakov so še pred nekaj leti bile zgrajene za hitrost 120 km na uro, dasi v resnici te hitrosti nikdar niso dosegle. Danes pa imajo Nemci že lokomotive, ki prevažajo v resnici 175 km na uro. Zlasti pa se je med tem na Bavarskem razvila elektrificirana železnica. Skladno s tem razvojem se je v zadnjih letih izdatno razvil železniški voz, da železnica lažje kljubuje avtomobilu. Novi nemški vagoni so že tako zgrajeni, da bi prenesli že naglico 200 km na uro, pri tem pa so od silo udobni in praktični.

Z ozirom na ves ta napredek so se temeljito spremenile tudi vse varnostne in signalne naprave. Tako n. pr. svetlobni signal avtomatično lahko ustavi drveči vlak.

Odveč bi bilo, ko bi popisovali ves stoletni razvoj nemških železnic, ker je to stvar strokovnih knjig. Res je, da je v zadnjih desetletjih izdatno prekosila svoje sosedice in da se n. pr. naše železnice lahko od tega razvoja marsikaj nauče. Zanimiva je podoba, ki kaže, kako se je v 115 letih razvijalo potovanje po svetu. Nemški listi prinašajo

Najmlajši volilec na svetu

Pri zadnjih angleških volitvah se je zgodilo, da je stopil na volišče kot polnovredni volilec tudi majhen šolarček. Volilna komisija v londonskem premetstvu se je glasno nasmejala, ko so se naenkrat odprla vrata in je na volišče stopil majhen deček, ki je zahteval svojo glasovnico. Kmalu pa so se člani volilne komisije prepričali, da se volilcu ne smejo smejati, ker je res volilec in pravilno vpisan v volilni imenik ter da ima torej pravico voliti. Po veljavnih angleških postavah sme namreč voliti vsakdo, ki je vpisan v volilni imenik, najsi tudi je njegovo ime le po pomoti zašlo med volilce. Zato so gospodje malemu volilcu izročili glasovnico. Kako je mali mož volil, to seveda ni znano. Ugotovili pa so, da je njegov oče pri sestavljanju hišne pole po pomoti svojega 7 letnega sina zapisal v rubriko 21 let starih. 7 letni možček je torej smel voliti, oče bo pa zato plačal kazen 3 funtov (okrog 700 Din).

Nova lopa v Rio de Janeiro za nemško zračno ladjo Zeppelin, ki vozi med Evropo in Brazilijo

Katakombe v severni Afriki

Severna Afrika, ki je danes mohamedanska, je bila v času sv. Avguščina krščanska dežela. Avguštin sam je bil Afrikanec berberskega rodu, četudi je pisal najčistejšo latinščino. Poleg sv. Avguščina, ki se je spreobrnil v Milanu, govornišvo pa študiral v Kartagini, poznamo še druge stare afriške svetnike: Avguštinovo mater sv. Moniko ter celo vrsto kartaginskih mučencev: sv. Ciprijana, sv. Perpetuo, sv. Pomponijo itd. Severna Afrika pa ima še mnogo starejših starokrščanskih središč, kakor je Kartagina.

Na vzhodni obali Tunisa leži blizu morja mesto Suza, kakor školjka ob morskem bregu. Okrog in okrog jo obdajajo oljčni nasadi. Dokaz, da je to mesto že v pradavnih časih bilo krščansko, so njegove katakombe, ki se po velikosti lahko kosajo z rimskimi, ki so pa pristnejše ko rimske ter so še docela nedotaknjene. Pred 30 leti je tukaj odkril katakombe transoski polkovnik Vincent. Msgr. Meynaud v Suzi je potem katakombe preiskal in jih popisal v posebni knjigi. V mehak peščenec so pod zemljo izkopali kilometre dolge hodnike, v katerih so kamnolomi, vodnjaki in žitna skladišča. Te žitnice, narejene pod koreninami rastlinja in drevja, tako lepo opravičujejo slovečo Avguštinovo primero, da so trupla kristjanov podobna setvi, ki najprvo v zemlji segnijo, da potem spomladi znova požene.

Več ko 10.000 grobov so že ugotovili v teh katakombah ter jih tudi sprejeli v sezname. Mnogo oddelkov katakomb so natančno zmerili in fotografirali. Najbolj važna oddelka v teh katakombah sta dva, ki se imenujeta »Hermes« in »Dobri pastir«. V prvem oddelku je vklesan napis v latinskem jeziku in se glasi: »Heres svoji zvesti ženi in najslajšim otročičem«. V drugem pa so našli marmorno ploščo, na kateri je bil naslikan dober pastir, ki na rami nosi jagnje. Dobri pastir je bos ter podoben nomadskemu Berberu, ki na visokih planotah Severne Afrike pase ovce. Jagnje je ovca severnoafriške pasme z nazaj zvrtimi rogovi.

Grobovi se raztezajo kakor neskončni predali na levi in desni strani hodnika. Tudi tla hodnika so votla. Povsod leže v živo apno pokopana trupla. Nad nami pa iz zemlje poganjajo korenine fig in oljk ter se kakor kače v temi oprijemljejo razpoklin v obokih. Na čelu teh predalov so zapisana imena: Victorinus, Donatus — skoro bi nabral cele litanije afriških svetnikov. Ti čelni napisi so vdeleni pože.

Ob 100-letnih jubilejnih slavnostih v Nürnbergu so nastopali tudi železničarji v starinskih uniformah. Taki-le so bili včasih.

Slovenec piše iz Rusije

Slovenec, ki že dolgo prebiva v Rusiji, je pred kratkim pisal domov nekaj pisem, iz katerih posnemamo najvažnejše podatke, ne da bi označili njegovo ime, naslov in druge podrobnosti; kakaj, to bodo bralci sami lahko vedeli. Prvo pismo meseca avgusta se v izveščju takole glasi:

»Vaše drago pismo in fotografije smo hvaležno sprejeli. Tudi jaz vam pošiljam dve sliki svoje družine, le da moje niso tako lepe, ker tukaj po vaseh ni dobrih fotografov.

Sporočam vam, da moram že od aprila zastoj delati. Zastojam bom delal še ves avgust in september, nakar bom poplačal vse, kar moram. Te dolgove so mi naprtili zadnjo zimo. Od meseca oktobra 1934 do marca 1935 sem za vlado nakupil 2000 stotov pšenice. Ko sem vse oddal, se je nekje zgubilo 28 stotov, nakar so naznanili mene. Sedaj moram teh 28 stotov plačati, za delo nič ne dobim in se mi močno slabo godi. Živež je tukaj hudo drag. N. pr. 1 kg kruha stane 1 rubelj, 1 kg moke

1.20 do 1.50 rublja, 1 kg mesa 5—7 rubljev, mast pa 15 rubljev 1 kg. Zaslužim pa 35—50 rubljev na mesec, a moram že peti mesec zastoj delati. Lahko si tedaj mislite, kako se mi godi. Zato bi se rad vrnil domov...»

Drugo pismo, pisano v začetku oktobra letos, pa se takole glasi:

»Z veseljem sem sprejel vse, kar ste mi poslali, le pisali ste mi premalo. Sporočam vam, da vsi moji otroci hodijo v šolo, najstarejši hodi v 5. razred 60 km daleč, zato ga ni doma. Kaj se pri vas sliši novega o vojni med Italijani in Abesinci? Zadnji časopisi pri nas poročajo, da je padlo že 1700 Abesincev. Malo jih je bilo, pa so kar napadli. Sicer pa ne vemo, kako se bo... Hotel sem se preseliti tjakaj, kjer moj najstarejši sin hodi v šolo. Tam bi bil dobil dobro službo, a me ne puste oditi. Tu zaslužim sedaj le 30—35 rubljev, redkokdaj 50 rubljev. V novi službi pa bi zaslužil 120 rubljev na mesec. Pa me ne puste stran, ker so me, kakor veste, naznanili, češ, da manjka tistih 28 stotov pšenice. Od aprila letos je minulo že 7 mesecev in sem z delom že vse plačal, kolikor je bila tista pšenica vredna. Vlada zaračuna stot pšenice 7 rubljev. Pa še niso zadovoljni. Vzeli so mi plačo, sedaj pa hočejo še, da tistih 28 stotov pšenice še enkrat kupim. Če naj res kupim pšenico sam, bom na trgu moral za stot pšenice plačati 90 do 100 rubljev. Tako bi moral še enkrat za 28 centov pšenice plačati 2800 rubljev, na mesec bi pa zaslužil 35—50 rubljev. Sedaj ne vem, kaj bodo z menoj počeli. Morda me še zapro...»

Kozolce so preobračali

V ameriškem vele mestu Chicago je seveda tudi polno brezposelnih. Med njimi so se našli trije mladi fantje, ki so iztuhali, kako bi najlažje prišli do denarja. V predmestju Chicago so začeli hoditi od hiše do hiše in naznanjali, da prirejajo tekmo v preobračanju kozolcev, katere se bo lahko vsakdo udeležil. Kdor se bo hotel udeležiti te tekme, bo moral plačati dva dolarja v teku treh dni. Res se je oglasilo 43 ljudi, ki so z velikim navdušenjem plačali po dva dolarja, da so lahko šli preobračat kozolce. Kraj, kjer se je ta tekma vršila, je bil poln radovednežev, ki so morali vsi plačati po 20 centov (10 Din) vstopnine. Zmagal je neki artist, ki je 1500 m daleč preobračal kozolce. Ker se je ta tekma tako dobro posrečila in prinesla trem brezposelnim prirediteljem toliko denarja, so vsi trije fantje sklenili, da bodo čez nekaj tednov vnovič priredili tako tekmo.

Abesinski cesar Haile Selasije v glavnem stanu v Desije pred svojo palačo z daljnogledom opazuje nebo ter čaka italijanskih letal. Italijani so res napadli mesto z bombami, a Abesinci so jih obstreljevali. Sam neguš, ki je dober strelec, je streljal na italijanska letala

v preprosto rimsko opeko, včasih v lončevino, redkokdaj v marmor. Za njimi pa leže v votlinah mrličji. Te votline se imenujejo »loculi«. Ime je vklesano z dletom ter nato pobarvano s čopičem, včasih pa samo z ogljem. Poleg imena je še zapisano po staro krščansko: »In pace« — »V miru«.

Med vzporednimi hodniki pa so nekake dvorane. Ali so bile te dvorane spominjske kapelice, ali mrtvašnice z umivalnikom po prastarem judovskem obredu, ali morda zbirališče, ali jedilnice za mrtvaške obede, ki si jih je cerkev prizadevala odpraviti, kakor vemo od sv. Avguščina? Grobišče Hermes je zelo zanimivo. Tu so še klopi za žalujoče in oltar za daritev svete maše. Na stenah je mozaik, medaljonček s slovečo »ribo«, okrog katere se suče delfin in mnogo manjših rib. Morje je modrozeleno, valovi pa so označeni s črnimi črtami. Tudi obilni ribji lov je naslikan tukaj. Nekatere mozaike so že odluščili in jih spravili v muzej v Tunis.

Te katakombe imajo še starinski afriški obraz ter kažejo veliko zaničevanje starega krščanstva za pogansko krasoto. Tukaj je shranjeno seme stare Numidije za prihodnje vstajenje, shranjeno za preprosti rimski opekami, lončevino ali marmorno ploščo. Toda tudi lončene črepinje imajo na sebi znake in imena afriških svetnikov, napisana z ogljem ali čopičem. Katakombe v Suzi so še prava grobišča, katerih še ni oskrnila noga radovednega popotnika, kakor se je to zgodilo rimskim. To človek še prav posebno občuti, ko iz ozkih, temnih in zatohlih neskončnih hodnikov zopet stopi na prosto, pod neusmiljeno afriško sonce.

Megla v Londonu je tako gosta, da morajo celo podnevu na cestah prižgati take baklje, ki vaa malo razsvetljujejo ceste

»Tako, gospa direktor, sedaj sem vašo sliko že toliko dovršil, da lahko pričnem slikati ozadje.«
»Ali res? Ali se moram sedaj obrniti?«

»Veš kaj, možiček, da so zvezde odkrili ni nič čudno. Čudno pa se mi zdi, da so zvedeli, kako jim je ime.«

Filmski igralec ob morju režiserju: »Pravite naj skočim v morje. Kako bom pa ven prišel?«
Režiser: »To ni važno, ker v tem filmu ne boste več nastopali.«

Nočni rop na Brezjah pri Dobrovi

Ljubljana, 11. decembra.

Letos 28. januarja ponoči so pri Velkavrhovih na Brezjah pri Dobrovi preživljali grozen strah pred dvema razbojnikoma. Potepuh, delomrznež Angel Fabian, 26-letni pekovski pomočnik iz Italije, je vplnil z Dominikom Zakrajškom pri Velkavrhovih. Najprej sta v podstrešju vse prebrskala in vse skrinje prevrnili, računajoč, da bosta dobila velik zaklad in mnogo jurjev. Prilomastila sta tudi v vežo. Tu je hčerka Marija, že priletna, nad njima zavpila: »Kaj hočeta?« V odgovor je dobila: »Baba, denar ali smrt!« Eden je držal v roki kuhinjski nož, drugi pa jo je prijel. Najprej jima je izročila vrecico. Nista bila zadovoljna. »Tu so žebelj, Denar sem!« V strahu jima je izročila 7 kovancev po 50 Din. Na klice je prišel v vežo tudi oče Blaz Velkavrh. Razvila se je z razbojnikoma borba na življenje in smrt. Oba domača sta klicala sosede na pomoč. Dva soseda sta prihitela v sobo. Tolovaja, videč nevarnost, sta jo odkurila iz hiše na prosto. Pozneje sta si plen delila in se pošolavila. Dominik Zakrajšek pa je bil toliko nepreviden, da je v hlevu pustil svoj rjavi zimski suk-njč, po katerem so potem Zakrajška v Ljubljani

Lepa slovesnost v Smartnem pod Smarno goro

V Smartnem pod Smarno goro so preteklo soboto in nedeljo imeli lepo slovesnost. Obhajali so tri-desetletnico župnikovanja gosp. duhovnega svetnika Janeza Lesarja. Veliko je v tej dolgi dobi storil gosp. jubilar za dobrobit in kulturni napredek svojih župljanov. Dvignil je župnijo v močno skromnost in zavidljivo višino. Ze v prvih letih svojega delovanja je ustanovil Prosvetno društvo, hranilnico in posojilnico ter kot izreden ljubitelj glasbe tudi pevsko društvo. Vozno je vodil Marijino družbo za dekleta in žene, ustanovil Katoliško akcijo za moše in fante ter na ta način skrbel za dušni in telesni blagor svojih faranov. Po vojni je preskrbel župni cerkvi nove zvonove, na katere je vsa župnija ponosna.

Vsi župljani so teknovali, da bi čim bolj slovesno proslavili jubilej svojega priljubljenega župnika. Preteklo soboto zvečer se je zbrala pred župniščno veliko množica ljudi. Moški zbor pevskega društva »Zarja« iz Tacna je zapel Nedvedovo »Serenado«, cerkveni zbor pa Ferjančičevo »Tone solice, tone«. Sledila je par komadov tamburškega zbora iz Tacna, nakar je zapel mešani zbor Zelezničkovo »Jutro«, moški zbor »Zarja« iz Tacna pa Aljažovo »Zakini duša«. Nato so povabili gosp. jubilarja v cerkevno dvorano, kjer se je slavnost nadaljevala. Prosvetno društvo je izročilo slavljenca v znak hvalečnosti častno diplomo, gosp. župan, ki je bil navzoč s celotnim občinskim odborom, je na sporočilo, da je občinski odbor imenoval slavljenca zaradi velikih zaslug za občino za častnega občana. Ob tej priliki je gosp. župan izročil gosp. župniku lepo diplomo častnega občanstva. Čestitali so gosp. jubilarju tudi zastopniki gasilskih čet iz Tacna, Gamelnov in Rašice, kakor tudi odbor hranilnice in posojilnice, zastopniki Katoliške akcije, ki je mož in fantov in pevstva sodeležnih pevskih zborov, organizator gosp. Fr. Premrl. Gosp. župnik se je vsem točno zahvalil.

Na praznik Brezmadežne je bila slovesna sveta maša. Slavnostni cerkveni govor je imel g. dr. Lenček. Popoldne na so v društveni dvorani slavljenca na čast vpr-zorili zgodovinsko dramo Miklovo Zato.

So. Jurij ob juž. žel.

Naša katoliška mladina je slovesno obhajala svoj praznik Brezmadežne. Praznik je bil manifestacija vere in življenja naše mladine. Zjutraj je bil sprejet v fantovsko kongregacijo, ki je naredil na vse globok vtis. Popoldne pa se je v Katoliškem domu vršila akademija fantovske kongregacije. Po pevski točki in simboličnem prikazanju pesni »Morska zvezda« je govoril gosp. Ivan Presker, profesor iz Celja, iz lastne skrušnje govoril o pomenu in ciljih Marijanske kongregacije: kakršna vzgoja, taka mladina, tak ves rod. »Luce z go-ra«, ki je sledila, je pokazala vse stremiljenje in idealizem fantov-kongregantistov. Kakor se je v igri mladi študent Hinko na Dunaju moral v viharjih bojih z brezverskimi, podlimi tovariši boriti da je ohranil vero in čistost, tako mora te svetilje žuvti tudi naša katoliška mladina. Hinko je zmagal, zmaga bo tudi naša mladina, ker je z njo Bog v Evharistiji, in Marija. Igra je morala navdušiti in v lepem mladostnem življenju utrditi vse, ki so pršli na prireditve.

Slovenska Bistrica

Lepa farna proslava v čast Brezmadežne. Pod vodstvom tukajšnjega kaplana in kateheta gospoda Mihoviča in na pobudo mestnega župnika g. Ivana Solina smo že imeli v Slov. Bistrici nekaj lepih duhovnih iger, ki so žele med občinstvom obilo priznanja. Tako je tudi farna proslava na praznik Brezmadežne (8. dec.) ob 3 popoldne v dvorani hotela »Beograd« krasno uspela. Vršila se je akademija, ki je pólnokovala na svoj način. Dvorana je bila nabitobitno občinstva. Akademija se je pričela z zborno deklaracijo dekčkov, nato so sledile lepe simbolične vaje dekčkov in dekčev. Lep je bil solospjev »Ave Maria«, sledil je govor predsednika fantovskega oddelka Ivana Jerovška, ki je obrazložil pomen proslave. Zaključila se je akademija z duhovno igro »Theophilus«, ki so jo igrali dekci posreženo podali. Tako je proslava Slovenska Bistrica praznik Brezmadežne in ob enem Materninski dan.

Koruzza za roveže. Tukajšnja okoliška občina je dobila te dni že tretji vagon koruze in je a tem rovežem precej pomagano. Se le vidi, da se z združenimi močmi več doseže, kar se pozna tudi pri ureditvi občinskih cest v okoliški občini, odkar so prejšnje male občine združene v večjo enoto.

Ribnica

Prosveta. Oživljeno prosvetno društvo v Ribnici se prav marljivo udeležuje. Poleg proslave 70-letnice dr. Kreka, je to jesen priredilo več iger in mnogo predavanj, ki se jih članstvo udeležuje z veliko vnemo in veseljem. V nedeljo, 8. t. m. pa nam je podalo misterij »Vrata«. Nekoliko smo se bali, bo-li kos delu, ki zahteva izurjenih moči in mnogo režiserske spretnosti, zlasti z razsvetljavo. Pa smo bili prav veselo presenečeni nad vzornim uspehom. Dvorana, ki je bila razprodana do zadnjega prostora, je z napeto pozornostjo sledila krasnim prizorom. V nedeljo, dne 15. t. m. se mišterij, ki tako zelo prija adventnemu času, ponovi. Kdor želi duhovnega užitka, naj pride!

prijeli in zaprli. Angel Fabian je, ko je čul o aretaciji svojega kompanjona, pobegnil v Avstrijo. Tja je bil tudi drugače že poprej izgnan. Kmalu pa se je vrnil in začel svoj tatinski posel vršiti celo poletje po celjski okolici in okoli Braslovca. Mnogim kmetom je pobral pri vlomih razno blago in zlatnino z gotovino v vrednosti do 5000 Din. Na vlomskih pohodih se mu je pridružil še neki starejši maloletnik Albin, ki mu tudi ne diši pošteno delo.

Ropa in drugih zločinov obtoženi Fabjan je vse prostodušno priznal. Ko je mnogo nakradel, je po gostilnah popiljal in denar razmetaval. To ga je izdalo. Imel pa je s seboj delavsko knjižico na tuje ime. Branilec: »Zakaj vas niso odpeljali pri izgonu v Italijo?« Fabjan: »Me niso hoteli!« Predsednik: »Sedaj bi bili gotovo že v Abesiniji!« Fabjan je bil pred velikim senatom obsojen na 10 let robije, 60 Din denarne kazni ali 1 dan zaporu, v trajno izgubo častnih državljskih pravic in v trajen izgon iz Jugoslavije. Njegov pomagač Albin pa na 8 mesecev strogega zaporu. Zaenkrat je še srečno utekel prisilni delavnici. Dominik Zakrajšek je bil že poprej zaradi ropu obsojen na 12 let robije.

Naznanila

Ljubljana

1. Nočno službo imajo tekurner mr. Legatek, Rejzova cesta 1. in mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, V. B. Trnška cesta.

1. Filozofska društva v Ljubljani bo imelo v soboto, dne 14. decembra t. l. ob 18 v predavalnici filozofskega društva na univerzi drugo svoje predavanje. Predaval bo vsaž. doc. gosp. dr. St. Gogala o temi »Filozofija in pedagogika«. Vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

Siainen izum za smuč

Siainen izum za smuč. Proti povratnemu drsenju smučali Jaxove vzpenjalke.

G. ing. Karl Jax, trgovec na Gosposvetki cesti v Ljubljani, je iznašel pripravo, za katero mu bodo hvaležni vsi naši smučarji in se prav posebno naš nežni spol, saj je znano, da se ravno ta izredno hitro utruji pri hoji navzgor, ker zdrži pri vsakem koraku nazaj. Edino, kar smo doslej poznali, so bili tako zvani psi, ki so razmeroma zelo dragi in drugje se zamudimo precej časa z njimi, če jih hočemo pošteno prilepiti na smuč. In končno po shopenih in zledenih potih, po katerih hodi ob nedeljah in praznikih skoraj vsa masa smučarjev, tudi psi niso dosti pomagali. Za take terene, odnošno pota je izumil sedaj g. ing. Karl Jax pripravo, s katero bomo prav lahko hodili po še tako strmih potih navzgor, ne da bi bilo treba pot prekati ali se celo posluževati raznoznih korakov. Sedaj si pa oglejmo to napravo malo bolj natančno.

Proti povratnemu drsenju smučali pri hoji navzgor se uporabljajo razna sredstva. Predvsem se v ta namen uporabljajo posebne maže, dalje psi, ki radi svoje dlake ovirajo povratno drsenje, in končno posebne obloge na spodnji plošči, katerih profil preprečuje povratno drsenje. Vsa ta sredstva so se več ali manj dobro obnesla, a imajo razne nedostatke: z mažami je vedno velik križ, ker dostikrat niti najboljši smučarji ne zadenejo prave, pse je treba vedno odstranjevati, ozir. napenjati, obloge so pa zelo dragi.

Nov izum proti povratnemu drsenju se odlikuje po svoji enostavnosti in nizki ceni (stane samo 60 Din z montažo) ter je stalno montiran na smučki in se more na najenostavnejši način odklopiti iz smuče, kadar je to potrebno. Priprava je montirana na smučki tik pred stremenom ter obstoji iz dveh vrtljivih lopatinskih pločevin, ki sta na obeh straneh smuče in segata pri uporabi precej pod spodnjo ploščo; posebna naprava drži lopatice trajno v vertikalni legi; obenem pa dopušča vrtenje lopatice nazaj proti zadnjemu koncu smuče, tako da drsenje smučev v smeri vožnje radi lopatic ni ovirano. Celo naprava je celo tako napravljen, da je niti ni treba odstraniti pri vožnji navzdol, temveč jo smučar izklopi na ta način, da premakne zati določeno pero iz ene dolbine v drugo in lopatice se postavita v horizontalno lego in niti najmanj ne ovirata vožnje po ravnem ali navzdol.

Nov izum je zelo praktična iznajdba, katere se bodo poslužili prav gotovo vsi smučarji, zlasti pa oni ki delajo samo nedeljske in praznične ture. Kajti smučki jim po strmih potih ne bo treba več nositi navzgor, ker bodo komudno lahko hodili z Jaxovimi vzpenjalkami.

Občni zbor SK Ilirije

Predsednočij je imela Ilirija, ki se po pravi lahko imenuje matiča slovenskega sporta, svoj redni letni občni zbor, ki je baš letos izredno važen, ker stoji klub pred proslavo 25-letnice svojega obstoja in katero bo na najslavnejši način praznoval prihodnje leto. Med članstvom, ki je docela napolnilo dvorano v Delavski zbornici, je vladalo za ta občni zbor veliko zanimanje in to tembolj, ker je bilo treba rešiti več perečih vprašanj, osobito pa vprašanje Planice, igrišča, brez katerega si zlasti nogometne in lahkoatletске sekcije ne moremo misliti. Kako ogromno je delo, ki ga je napravil klub v 25 letni dobi, je razvideti iz poročil posameznih sekcij, katerih je kar 11 in kar je glavno, vse delujejo z velikim uspehom.

Občni zbor je otvoril predsednik g. dr. Lapujne, ki je pozdravil vse navzoče in tudi novinarjem se je zahvalil za pomoč. Nato je predlagal pozdravno brzojavko ministru za telesno vzgojo naroda, banu g. dr. Natlačenca ter predsedniku mestne občine ljubljanske g. dr. Rav-niharju. V svojem nadaljnjem govoru se je gosp. predsednik v splošnem dotaknil dela v klubu v preteklem letu, omenjal je dalje delo od vsega početka do danes ter je prav posebno poudarjal glasno uspehe, ki jih je klub dosegel. Spomnil se je tudi v letošnjem letu umrlih članov in aktivnih športnikov, in sicer dr. Staneta Tavčarja in St. Seuniga.

Ali ste že poravnali naročnino?

Naznanjam žalostno vest, da mi je umrla mama, gospa

Amalia Kunschitz

roj. Ogrinz
vdova kapetana

v torek, dne 10. t. m. po kratki bolezn.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 12. t. m. ob treh popoldne iz hiše žalosti Dravlje st. 130, na pokopališče v Dravljah.

V Ljubljani, 11. decembra 1935.

August Kunschitz,
kapetan I. kl. v pok.

Sport

Smučarski problem v decembru

Nekaj nasvetov za nabavo smuč

Tako pravi Hitler: »Ne, tisti, ki misli samo, kaj bo danes, ni naš. Tisti, ki misli, kaj mora biti jutri, za leto dni, za deset in petdeset let — tisti je pravi.« Smučarju kajpada ni potrebno misliti tako daleč naprej, če je tekmovalce, tedaj je prav in modro, da dela po načrtu vsaj za nekaj let naprej, če pa je samo smučar, kakršnih je deset tisoč v slovenski deželi, tedaj je dovolj, če misli vnaprej vsaj za par tednov.

Stara praksa je, da si tik pred božičem kupujemo smuč in palice, smučsko obleko in maže in druge potrebščine belega sporta. To vsekakor ni najbolje, zakaj pred prazniki je naval na sportne trgovine tako velik, da skoraj ni časa za temeljito izbiro — in tudi trgovci nimajo časa, da bi se posvetovali s posamezni o vseh malenkostih opreme. V naglici pred prazniki kupite predolge smuč ali prekratke, preširoke ali preozke, večših niti lesa niste dobro izbrali... Prvi nasvet torej naj bo: opremit se pravočasno, posvetujte se s trgovcem-strokovnjakom, izbirajte le najboljši!

Kakšne izdelke bomo izbrali: domače ali inozemske? V teh težkih časih, ko je gospodarska rešitev našega ljudstva le v združnosti in v medsebojni pomoči, se pač ne bomo navduševali za drage smuč, ki nosijo inozemske znamke. Izdelki naših domačih tvrdk so tako dobri, da ni potrebno, da bi podpirali tujo industrijo. Kupovati domače smuč se pravi podpirati kmeta, ki prodaja les, podpirati obrtnika, ki smuč izdeluje in podpirati domače trgovce, ki so sprito velike medsebojne konkurence povsem solidni.

Kakšen les bi izbrali? Več kot 90 odst. naših smučarjev uporablja jesenove smuč, ker so petkrat cenejše od hikorike. Par smuč iz hikorijevega lesa stane od 500 do 900 Din, par jesenovih pa od 100 do 200 Din. Hikorji je seveda boljši, jesen pa cenejši, a tudi dober in — naš!

Skrbni bodite pri izbiri smuč. Posvetujte se s trgovcem o lesu, ki mora biti gost, gladek in pravilno posušen, posvetujte se o obliki smuč, o dolžini in širini. Pred uporabo morate smuč impregnirati z lanenim oljem. Tako bodo odpornejše in tudi sneg se bo manje oprijemal na drsne plohe. Tik pred smučko sezono je tudi še skrajni čas, da pričnete s smučsko gimnastiko, zakaj kolaj je mišičnega mačka preboleti doma kakor pa v planinski koči, ko nimate časa za zadosten odmor. Vsem smučarjem ponovno priporočamo, da si nabavijo Ulagovo knjižico »Smučarska gimnastika«.

Siainen izum za smuč

Priprava proti povratnemu drsenju smučali Jaxove vzpenjalke.

G. ing. Karl Jax, trgovec na Gosposvetki cesti v Ljubljani, je iznašel pripravo, za katero mu bodo hvaležni vsi naši smučarji in se prav posebno naš nežni spol, saj je znano, da se ravno ta izredno hitro utruji pri hoji navzgor, ker zdrži pri vsakem koraku nazaj. Edino, kar smo doslej poznali, so bili tako zvani psi, ki so razmeroma zelo dragi in drugje se zamudimo precej časa z njimi, če jih hočemo pošteno prilepiti na smuč. In končno po shopenih in zledenih potih, po katerih hodi ob nedeljah in praznikih skoraj vsa masa smučarjev, tudi psi niso dosti pomagali. Za take terene, odnošno pota je izumil sedaj g. ing. Karl Jax pripravo, s katero bomo prav lahko hodili po še tako strmih potih navzgor, ne da bi bilo treba pot prekati ali se celo posluževati raznoznih korakov. Sedaj si pa oglejmo to napravo malo bolj natančno.

Proti povratnemu drsenju smučali pri hoji navzgor se uporabljajo razna sredstva. Predvsem se v ta namen uporabljajo posebne maže, dalje psi, ki radi svoje dlake ovirajo povratno drsenje, in končno posebne obloge na spodnji plošči, katerih profil preprečuje povratno drsenje. Vsa ta sredstva so se več ali manj dobro obnesla, a imajo razne nedostatke: z mažami je vedno velik križ, ker dostikrat niti najboljši smučarji ne zadenejo prave, pse je treba vedno odstranjevati, ozir. napenjati, obloge so pa zelo dragi.

Nov izum proti povratnemu drsenju se odlikuje po svoji enostavnosti in nizki ceni (stane samo 60 Din z montažo) ter je stalno montiran na smučki in se more na najenostavnejši način odklopiti iz smuče, kadar je to potrebno. Priprava je montirana na smučki tik pred stremenom ter obstoji iz dveh vrtljivih lopatinskih pločevin, ki sta na obeh straneh smuče in segata pri uporabi precej pod spodnjo ploščo; posebna naprava drži lopatice trajno v vertikalni legi; obenem pa dopušča vrtenje lopatice nazaj proti zadnjemu koncu smuče, tako da drsenje smučev v smeri vožnje radi lopatic ni ovirano. Celo naprava je celo tako napravljen, da je niti ni treba odstraniti pri vožnji navzdol, temveč jo smučar izklopi na ta način, da premakne zati določeno pero iz ene dolbine v drugo in lopatice se postavita v horizontalno lego in niti najmanj ne ovirata vožnje po ravnem ali navzdol.

Nov izum je zelo praktična iznajdba, katere se bodo poslužili prav gotovo vsi smučarji, zlasti pa oni ki delajo samo nedeljske in praznične ture. Kajti smučki jim po strmih potih ne bo treba več nositi navzgor, ker bodo komudno lahko hodili z Jaxovimi vzpenjalkami.

Občni zbor SK Ilirije

Predsednočij je imela Ilirija, ki se po pravi lahko imenuje matiča slovenskega sporta, svoj redni letni občni zbor, ki je baš letos izredno važen, ker stoji klub pred proslavo 25-letnice svojega obstoja in katero bo na najslavnejši način praznoval prihodnje leto. Med članstvom, ki je docela napolnilo dvorano v Delavski zbornici, je vladalo za ta občni zbor veliko zanimanje in to tembolj, ker je bilo treba rešiti več perečih vprašanj, osobito pa vprašanje Planice, igrišča, brez katerega si zlasti nogometne in lahkoatletске sekcije ne moremo misliti. Kako ogromno je delo, ki ga je napravil klub v 25 letni dobi, je razvideti iz poročil posameznih sekcij, katerih je kar 11 in kar je glavno, vse delujejo z velikim uspehom.

Občni zbor je otvoril predsednik g. dr. Lapujne, ki je pozdravil vse navzoče in tudi novinarjem se je zahvalil za pomoč. Nato je predlagal pozdravno brzojavko ministru za telesno vzgojo naroda, banu g. dr. Natlačenca ter predsedniku mestne občine ljubljanske g. dr. Rav-niharju. V svojem nadaljnjem govoru se je gosp. predsednik v splošnem dotaknil dela v klubu v preteklem letu, omenjal je dalje delo od vsega početka do danes ter je prav posebno poudarjal glasno uspehe, ki jih je klub dosegel. Spomnil se je tudi v letošnjem letu umrlih članov in aktivnih športnikov, in sicer dr. Staneta Tavčarja in St. Seuniga.

KOT
Umetnik
NA SVOJEM
KLAVIRJU

Nato so sledila poročila odbornikov, in sicer je podal tajniško poročilo g. Polajnar, blagajniško g. Medic, gospodarsko poročilo g. Betetto, nato pa so sledila še poročila posameznih sekcij. Vsa poročila, ki so bila skrbno in izčrpno sestavljena, so se kljub temu zelo zavlekla; kajti, če ima klub enajst sekcij, drugače biti ne more. V tem pogledu bi se dala v bodoče stvar rešiti na ta način, da se vsa poročila razmnože in izročijo vsemu članstvu prot. primerni odškodnini 14 dni pred občnim zborom. Potem bi branje le-teh na občnem zboru odpadlo in bi se dalo zaradi tega rešiti več važnih in aktualnih stvari. V posameznih sekcijah osobito v lahkoatletski, nogometni, plavalni in smučarski, so bili doseženi prav lepi, celo odlični rezultati.

Po poročilu revizorjev je stara uprava dobila razresnice.

Nato se je pa razvila stvarna, zelo živahna in zelo ostra debata iz katere je bilo takoj videti, da si stojita nasproti dva tabora. Ki ne soglašata. Opozicija, ki je bila očividno v premoči, je hotela imeti od sedanjega uprave raznih pojasnij, zlasti glede doma in skakalnice v Planici. Predno je prišel občni zbor na volitve, je bil g. ing. Bloudek izvoljen za domirnega častnega člana.

Pri volitvah sta bili vlozeni dve listi, ker ni prišlo do sporazuma med obeh strankama. Predno je prišlo do glasovanja (po listih) je bil zaradi ponovnega nesporazuma med opozicijo, ki je izločila iz svoje liste vse dosedanje vodilne funkcionarje — in pa med dosedanjimi upravi naklonjenimi članstvom, je bil občni zbor zaključen.

Sekcija smučarske sekcije L.S.P., občan članstvo, da se vsi radi sestavljajo vsaki tober ali 18 v svoji pisarni. V sredo, 12. t. m. ob 18. uri odpremo sekcija na vse radi rešitve važnih vprašanj v odhodni sekciji, kakor tudi razdelitve tečajev. Tudi.

Sportni večer na Kodoljercem. Danes, v sredo, ob 20 se vrši v dvorani kluba Kodoljerci sportni večer v okviru prosvetnih večerov. Sestavljen je iz petih delov: 1. iz kratke, zanimive predavanja L. g. dr. Tomea »Zdrav duh v zdravem telesu«; 2. g. Prandnerja »O sportu« in 3. g. Koslaka »O sluskem sportu«. Predavanja bodo spremljala akrobatske slike. Vabimo enaj občinstva, da se letih čim številnejše oddeli, ker vrši SK Mladika važno nalogo, da vrgla naše športno občinstvo. Predavanje je brez vstopnine. Igralni športnih klubov naj se zbere na galeriji.

SK Reka, smučarska sekcija. Dravi ob 20. uri odpremo vsa tekmovalci in smučarji v gostilni Konstant na Trzinški cesti.

Zagorje

Mohorjeve knjige so dospole ta teden. Dobe se v župnišči v Zagorju ali pa v kaplaniji na Lokah. Poština stane 2 Din.

Lepa slovesnost. Preteklo nedeljo smo imeli tudi v naši cerkvi lepo slovesnost. Pri popoldanski službi božji je bilo sprejetih v žensko Marijino kongregacijo nad 60 žena. Lepo globoko zamišljen govor kakor tudi obredne slovesnosti je imel g. kanonik dr. Gregorij Zetjav iz Ljubljane. Zvečer pa je imela dekliška Marijina družba v Društvenem domu lepo igro s petjem, ki je v vseh očrtih lepo uspela.

Ali ste že poravnali naročnino?

Naznanjam žalostno vest, da mi je umrla mama, gospa

Amalia Kunschitz

roj. Ogrinz
vdova kapetana

v torek, dne 10. t. m. po kratki bolezn.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 12. t. m. ob treh popoldne iz hiše žalosti Dravlje st. 130, na pokopališče v Dravljah.

V Ljubljani, 11. decembra 1935.

August Kunschitz,
kapetan I. kl. v pok.

Mali oglasi

Prireditve Stanovanja

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert salonskega orkestra. (h)

Službodobeslužkinjo

mažno, ubogljivo, iščem. Poljanska cesta 15, prvo stopnišče, vrata 2. (b)

Krojašk. pomočnika
in služkinjo sprejemam takoj. Rems Ivan, Vogelnja št. 5. (b)

Postrežnico
iz Rožne doline sprejemam. Zglasiti se pri Hočevar, Cesta X/8, ob eni.

Zasluzek

30 do 50 din dnevno zaslužijo v govoru spretni osebe. Samo med 15. in 16. uro sprejema: Časopisni urad, Resljeva 16.

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana, Krekov trg 10.

Hranilno knjižico
Ljudske posojilnice Celje, 20.000 Din takoj prodam. — Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Ljudska« 15313. (d)

Hranilne knjižice
prodaste ali kupite najboljše potom moje pisarne. Solidno poslovanje! Priložite znamko! Rudolf Zoré, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

Hranilne knjižice
posojilnic, ki so članice »Zadružne zveze«, kupimo vsako vsoto takoj. — Ponudbe na Bančno kom. zavod Maribor.

Hranilno knjižico
Kmetijske posojilnice ljubljanske, za 180.000 din — kupim od najugodnejšega ponudnika. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Denar« takoj št. 15324. (d)

Davčne pritožbe,
informacije: Davčna poslovalnica, Ljubljana, Miklošičeva 7/II. (d)

Sax Rohmer: 39

Skrivnost dr. Fu-Mančuja

Postelja je bila v neredu, kar je kazalo, da je bil West v njej spal; nikakih dokazov za nenavadni vlog, kakor ga je bil omenil omamljeni, ni bilo videti. Soba je bila majhna — take vrste, kot jih navadno dajejo opremljene v najem — in zelo čedna. Oklopna omara s sestavljeno ključavnico je stala v kotu. Okno je bilo zgoraj za čevlji spuščeno.

Smith je poizkusil odpreti omaro, a se ni dala. Za trenotek je pokrkal z zobmi, po čemer sem spoznal njegovo zadrego. Stopil je do okna in ga čisto odprl. Oba sva pogledala ven.

»Vidite,« se je oglasil Weymouth, »od dvorišča do oken je mnogo previsoko, da bi ti pretikani kitajski prijateljski pritrdili lestev s kako njihovo bambusovo napravo. Prav tako sta se dve nadstropji do strehe, da bi jim bilo predaleč do dol, če bi lestev zgoraj pritrdili.«

Smith je zamišljeno prikipal, istočasno pa poizkušal moč železne police, ki je šla iz ene do druge strani okenskega zida. Zdalci se je z ostrim vzklikom sklonil. Ko sem mu pogledal preko rame, sem videl, kaj je pritegnilo njegovo pozornost. Na prašnih sivih kamnih zidu so se jasno videli nekaki odtisi — znamenja — ali kakor že bočete, Smith se je zravnil in me vprašujoče pogledal.

»Kaj je, Petrie?« je vprašal. »Neke vrste ptič je bil tu, in sicer nedavno.«

Nadzornik Weymouth si je tudi ogledal znake.

»Se nikoli nisem videl sledove ptičjih nog, ki bi bile tem enake, Mr. Smith,« je zamrmral. Smith se je vlekčil za uho. »Ne,« je odgovoril zamišljeno, »tudi jaz ne.«

Obrnil se je in pogledal moža na postelji. »Ali mislite, da je vse skupaj bil le privid?« je vprašal še detektiv.

»Kaj pa potem z znaki na okenskem zidu?« ga je zavrnil Smith.

Jel je nemirno hoditi po sobi, se včasih usta-

Posebno velika izbira
Hubertus-plašče v zimskih, sukeni poceni pri Preskerju, Sv. Petra c. 14.

Pišite še danes! Ostanke

mariborskih tekstilnih tovarnov, brez napak, pristnobarvni »Paket serija A« za moško, žensko, namizno, posteljno perilo in rjuhe. »Paket serija B« izključno zimski topli flaneli in barhenti najbolje kakovosti, vsak paket 10—20 m samo 107 Din. Dalje novi »Original Kosmos 2 paket«, vsebuje 2,80 m sukna za eno dolgo zimsko suknjo oziroma ženski plašč lepe temne barve ali pa 1,80 m za kratko zimsko suknjo, in 1,20 m posebno močnega štruka ali sukna za ene hlače. Tudi ta paket samo 107 dinarjev. Vsi paketi poštnine prosti. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. — Pišite takoj na »Kosmos« razpošiljalnico, Maribor, Dvorakova ul. 1.

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tverdi Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Lepe jaslice

trpežne, kompletne ali posamezne kipe, pastirke, ovčice, hlevčke, vodnjake, palme — nudi najceneje Konjedič, Sv. Petra cesta 17, Ljubljana

M. Drenik Ljubljana Kongresni trg 7

Volna vseh vrst, od najcenejše do najfineše. Francoske in angleške specialitete itd. Pingouin.

Očiščeni orehi
zdravo, suho blago; 1 kg 20 din s poštnino, pošilja po povzetju Dragičič Peter, Salaš, Moravska banovina. (l)

Bukova drva
suha, 20 m³, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15323. (l)

Kupimo

Krojaški stroj
že rabljen, pa še dobro ohranjen, kupimo. Naslovo ponudnikov z navedbo najnižje cene sprejema iz Ljubljane in bližnje okolice uprava »Slov.« pod šifro »Brezposeln obrtnik«. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, suvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Seno
prešano, na vagono, ponudite skrajno. — Hojnik Josip, Celje. (k)

ČITAJTE IN ŠIRITE
»SLOVENCA«

Tinčkove in Tončkove prigode

Med gorilo in sipo se je vnel strašen boj, boj za življenje in smrt. Gorila se je kakor pobesnena otepala svoje tekmovalke. Pa je bil ves njen napor zaman. Ali ste že kdaj videli muho v pajčevini? Čimbolj otepa z nožicami in perotnicami, da bi pretrgala vezi, ki jo oklepajo, tembolj jo pajčevina ovija v svoj smrtonosni objem. Približno v takšnem položaju je bila v tem hipu gorila...

Po dolgem, strašnem boju pa se je gorili vendarle posrečilo premagati zahrbtno napadalcko. Zdrabila jo je za tipalke, jo zavihnila po zraku in treščila s takšno silo ob kamenito steno, da je ostalo od sipe samo še umazana kepa mesa. Videc svojo nasprotnico mrtvo, se je gorila divjeradostno udarila s šapami po prsih in zmagoslavno zakričala:

»Vau-huuu!«

Njen krik je kakor grom votlo odmeval od sivih sten.

Opozariamo na MALI OGLASNIK

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga od vsake prilike!

Zapustila nas je za vedno in se preselila v boljše življenje naša nad vse ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

Ivana Kopač

zasebnica

dne 10. t. m. po kratki in mučni bolezni, večkrat previdena s tolažili svete vere.

Na zadnji poti jo sprejemo v četrtek, dne 12. t. m. ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Pred škofijo št. 9 na viško pokopališče. Ljubljana - Polhov Gradec, 11. decembra 1935.

Globoko žalujoči: brata in sestre ter vse ostalo sorodstvo.

+

Zadružna elektrarna, Trška uprava in Tujsko prometno društvo

javljajo tužno vest, da je naš nad vse agilen, skrbni načelnik, odnosno podpredsednik, gospod

ANTON SEM

posestnik in lesni trgovec

danes, dne 11. decembra 1935 v 52. letu starosti, ravno na višku svojega vsestranskega plodonosnega delovanja nepričakovano umrl.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 13. decembra 1935 ob pol enajstih dopol. na Ljubnem. Ohranimo blažega pokojnika v prijetnem spominu.

Ljubno, dne 11. decembra 1935.

+

Nepričakovano nas je zapustil naš dobri soprog, skrbni oče, sin, stari oče, tast, gospod

ANTON SEM

posestnik, lesni trgovec, načelnik Zadružne elektrarne, načelnik Trške uprave, podpredsednik Tujsko prometnega društva, občinski odbornik itd.

v 52. letu starosti, ravno na višku vsestranskega plodonosnega delovanja.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 13. decembra 1935 ob pol enajstih dopoldne na Ljubnem.

Ljubno ob Savinji, dne 11. decembra 1935.

Žalujoči ostali.

vil pred zaklenjeno oklopno omaro in pogosto pogledal Norrisa Westa. Nenadoma je šel ven in na hitro pregledal še druge sobe, nakar se je spet vrnil v spalnico.

»Petrie,« je rekel, »mi tratimo dragocen čas. Westa moramo zbuditi.«

Nadzornik Weymouth je zazljal Smith se je potpečljivo obrnil k meni. Zdravnik, ki ga je policija pozvala, je bil že odšel. »Ali ni nikakega sredstva, ki bi ga obudilo, Petrie?« je rekel.

»O tem ni dvoma,« sem mu odvrnil, »samo če bi vedeli, s kakšnim sredstvom ga je omamili.« Prijatelj je spet nadaljeval svojo nemirno hojo, nenadoma pa je pograbil malo stekleničko s tabletami, ki je bila skrita za nekimi knjigami na polici blizu postelje. Zmagoslavno je vzkliznil.

»Glej Petrie, kaj imamo tu!« je dejal ter mi izročil stekleničko. »Brez napisa je.«

Zdrobil sem eno tableto na tlemi in se z jezikom dotaknil prahu.

»Neka sestavina kloral-hidrata,« sem odgovoril.

»Uspavalno sredstvo?« je naglo domneval Smith.

»Lahko poizkusimo,« sem dejal in hitro napisal na listič iz moje beležnice. Naročil sem Weymouthu, naj pošlje moža, ki ga je spremljal, k najbližjemu lekarnarju, da nam pošlje protistrup.

S posebnim izrazom ogorelega lica je potem Smith opazoval nezvestnega izumitelja.

»Andaman — drugi,« je mrmral. »Rad bi vedel, ali homo našli ključ k tej uganki.« Nadzornik Weymouth, ki je po mojem mišljenju pripisal skrivnostni telefonski poziv kakšni dušni zmedenosti Norrisa Westa, si je nestrpen grizel brke, ko se je njegov pomočnik povrnil. Dal sem sredstvo nezvestnemu, in četudi, kakor smo kasneje zvedeli, ni bil kloral kriv Westove omame, je protistrupeno izborno učinkovalo.

Norris West je sedel in potem udrtih oči zrl okoli sebe.

»Kitajci! Kitajci!« je mrmral. »Škočil je na noge, divje strmel v Smitha in mene, se zazibal in skoro padel.

»Vse je dobro,« sem mu rekel, podpirajoč ga. »Jaz sem zdravnik. Vam ni bilo dobro.«

»Ali je policija prišla?« je izbruhnil. »Oklopna omara — poizkusite jo!«

»Vse je v redu,« je tešil nadzornik Weymouth. »Omara je zaklenjena — in če kdo drugi ne ve za sestavo ključavnice, se ni treba ničesar bati.«

»Nihče drugi ne ve,« je rekel West in se opotekal proti omari. Očitno mu je bil um še vedno pod vplivom omame, vendar je s čudnim izrazom jezne odločnosti stisnil zobe, zbral svoje misli in odklenil omaro.

Sklonil se je in pogledal noter.

Ne vem kako, toda lotila se me je zavest, da se nam odgrne novo presenetljivo dejanje v Fu-Mančuevi drami.

»Bog!« je šepnil, da smo ga komaj čuli, »načrti so izginili!«

DEVETNAJSTO POGLAVJE

Zgodba Norrisa Westa.

Se nikdar nisem videl koga, ki bi bil tako presenečen kot nadzornik Weymouth.

»To je čisto neverjetno!« je dejal. »Saj so tu-le ena vrata v vaše stanovanje. Našli smo jih od znotraj zapahnjena.«

»Da,« je zastokal West in si roko pritisnil k čelu. »Sam sem jih zapahnil ob enajstih, ko sem prišel domov.«

»Nobeno človeško bitje ne bi moglo splezati gor ali dol do vaših oken. Načrti zračnega torpeda so bili v omari.«

»Jaz sam sem jih spravil noter,« je pojasnjeval West. »Ko sem se vrnil iz vojnega ministrstva, in še enkrat sem jih pregledal, ko sem za seboj zaklenil vrata. Potem sem jih spravil v oklopno omaro in to zaklenil. Da je bila še vedno zaklenjena, ste sami videli, in nihče na svetu ne pozna sestave.«

»Toda načrti so izginili,« je opomnil Weymouth. »Kakor čarovnja! Kako je bilo storojeno? Kaj se je pripetilo snoči, sir, kaj ste mislili, ko ste nas poklicali po telefonu?«

Smith je med tem razgovorom hitro stopal sem ter tja po sobi. Sunkoma se je ustavil pred letalcem.

»Povejte nam vsakršno stvarco, ki se je spomnite, Mr. West, prosim,« je velel ukazujoče; sin bodite kar moči kratki!«

»Kakor sem že povedal,« je začel razlagati West, »sem se povrnil okoli enajstih, in ko sem si napravil neke beležke, ki se nanašajo na sestanek, določen za danes zjutraj, sem zaklenil načrte.«

»Ali ni bil nihče kje v vašem stanovanju skrit?« ga je prekinil Smith.

»Ne,« je odvrnil West. »Pogledal sem vse kote, ker je to moja navada. Skoraj takoj nato sem se odpravil spat.«

»Koliko kloralovih tablet ste vzeli?« sem posegel vmes.

Norris West se je s počasnim smehljajem obrnil k meni.

»Vi ste bister zdravnik,« mi je dejal. »Vzel sem dve. Je to slaba navada, toda ne morem spati brez njih. Dela jih prav nalašč zame neka tverda v Philadelphiji. Kako dolgo je trajalo moje spanje, kdaj sem jel sanjati nošaste sanje in kdaj so se sanje pretvorile v resnico, ne vem — menim da ne bom nikdar vedel. Toda zdajci se mi je v snu prikazalo obličje, ki je prihajalo čedalje bliže — bliže — in buljilo vame. Bil sem v tistem čudnem stanju, ko se človek zaveda, da sanja in se hoče prebuditi, da bi se rešil sanj. Toda nekaka moreča odreenelost mi tega ni dopustila. Tako sem moral ležati in zreti v koščeno, rumeno lice nad seboj, ki se je mojemu tako približalo, da sem na njem zasledil zaraslo brazgotino, ki je tekla od levega ušesa do kota ust in pritrezala ustnice gor, da je bilo lice podobno renčemu psu. Zrl sem v zlobne rumenkaste oči; slisal sem nerazumljivo šepetanje spacenih ust, šepetanje, ki je kazalo, da nekaj preudarja. Tisto šepetanje mi je bilo nepopisno odurno. Potem se je zopetno, rumeno lice umikalo nazaj, dokler ga nisem videl v temi daleč nad seboj, veliko ko glavica bučke — kot nekake lepljivo tekočo reč